Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 118 (6722).
15 ИЮНЬ
СЕШАНБА
1976 ЙИЛ
Баҳоси 2 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

КПСС Марказий Комитети «КПСС XXV съезди қарорлари асосида партия ўқувининг вазифалари» тўғрисида қарор қабул қилди.

КПСС Марказий Комитетининг қарорида партия ташкилотлари партия аъзолари ҳамда партиясиз активларнинг маркcча-ленинча ўқуви соҳасида катта иш олиб бораётганлиги уқтириб ўтилади. 20 миллиондан ортиқ киши партия маорифи системасида марксизм-ленинизм классикларининг асарларини ва КПСС ҳужжатларини ўрганмоқдалар, партия тарихини, сиёсий иқтисод, философия, илмий коммунизмни, экономика ва бошқариш асосларини эгалламоқдалар. Комсомол сиёсий ўқуви, меҳнаткашларнинг иқтисодий таълими, коммунистик меҳнат мактаблари, халқ университетлари сони ҳам анча кўпайди. Мана шуларнинг ҳаммаси коммунистлар ва партиясизларнинг ғоявий-сиёсий савиясини, коммунистик қурилиш вазифаларини ҳал этишда уларнинг активлигини оширишга ёрдам бермоқда.

Шу билан бирга КПСС Марказий Комитети ҳозирги шароитда партия ўқувининг аҳволи КПСС XXV съезди томонидан ички ва ташқи сиёсат соҳасида белгиланган вазифаларга, партиянинг идеология ишига мувофиқ равишда янада такомиллаштиришга муҳтождир, деб ҳисоблайди. Партия ва халқнинг олиб бораётган революцион қайта қурувчилик фаолиятининг доираси ва ҳажми, фан ва техника, экономика ҳамда социал муносабатларнинг ривожи, совет кишилари онгининг ва турмуш фаровонлигининг ўсиши, халқаро вазиятда социализм фойдасига бўлаётган йирик ўзгаришлар жаҳон миқёсида буржуа ва ревизионистик идеология билан курашни янада кучайтириш зарурлиги партия ташкилотларининг партия аъзоларини ва кенг оммани ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялаш соҳасидаги ишларига нисбатан тобора каттароқ талаблар қўймоқда.

Марксча-ленинча ўқув коммунистларни, барча меҳнаткашларни, Маркс—Энгельс — Лениннинг ғоявий мероси, КПССнинг тарихий тажрибаси билан қуроллантириши, партия сиёсатини чуқур билишни, коммунистик идеологиянинг, совет ватанпарварлиги ва пролетар интернационализми принципларини қаттиқ туриб ҳимоя қила олишни, ижтимоий ҳаётдаги янги воқеаларга илмий нуқтаи назардан баҳо бериш ва амалий иш учун тўғри хулосалар чиқара олишни ўргатиши керак. КПСС Марказий Комитети коммунистларнинг ғоявий-назарий ўқишини яхшилаш, партия сафларининг жипслигини янада мустаҳкамлаш учун меҳнаткашлар ўртасида партия аъзоларининг обрў-эътиборини, партия ташкилотларининг жанговарлик қобилиятини ошириш учун муҳим омил, деб ҳисоблайди.

КПСС Марказий Комитети иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларига, ўлка, область, округ, шаҳар ва район партия комитетларига, бошланғич партия ташкилотларига КПСС XXV съезди қарорлари асосида коммунистлар ва партиясизларнинг марксча-ленинча билимини янада ошириш, ўқишнинг мазмунини бойитиш, унинг назарий савиясини ошириш юзасидан амалий чоралар кўришни таклиф қилди. Қуйидагиларга айниқса кўпроқ эътибор берилсин:

— Ягона интернационал таълимот бўлмиш марксизм-ленинизмнинг асосий принциплари, КПССнинг тарихий тажрибаси, КПССнинг сўнгги съездлари ва КПСС Марказий Комитети Пленумларининг қарорларида, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг ҳамда партия бошқа раҳбарларининг нутқларида, халқаро коммунистик ҳаракат ҳужжатларида назарияга қўшилган ижодий ҳисса чуқур ўрганилсин;

— партиянинг назарияси ва сиёсати коммунистик қурилишнинг практикаси билан, КПССнинг халқаро фаолияти, идеология кураши билан узвий равишда, мустаҳкам боғлаб олиб борилган ҳолда ўрганилсин;

— олинган билимларни кишиларнинг актив ҳаётий позициясига, жамиятимиз ривожининг актуал проблемаларини ҳал этишда амалий қўлланмага айлантиришга эришилсин.

КПСС Марказий Комитети ўртоқ Л. И. Брежневнинг «КПСС Марказий Комитети Ҳисоботи ва ички ҳамда ташқи сиёсат соҳасида партиянинг навбатдаги вазифалари тўғрисида»ги докладини, «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари»ни ва КПСС XXV съездининг бошқа ҳужжатларини ўрганишни партия ўқувининг ва оммавий пропаганданинг ҳозирги даврдаги энг асосий вазифаси деб ҳисоблайди, буни съезд қарорларини сўзсиз амалга ошириш учун зарур шарт-шароитлардан бири деб қарайди.

Партия XXV съезди ҳужжатларини чуқур ўрганиш мақсадида 1976—1978 йиллар мобайнида КПССнинг съезд белгилаб берган муҳим назарий ва сиёсий масалалари курси ташкил қилинади. Партия ўқувининг бошланғич ва ўрта бўғинлари учун тегишли ўқув қуроллари тайёрлаш топширилди.

Ҳозирги вақтда мавжуд ўқув планларини бундан кейин янги предметлар билан тўлдириш назарда тутилган. Бошланғич бўғинда жамият тўғрисида марксча-ленинча таълимотнинг асослари бўйича оммабоп курс ташкил қилинади. Бу курс жамият ҳаётининг қонуниятлари тўғрисида, марксизм-ленинизмнинг пайдо бўлиши ва ривожланиши, унинг ғояларининг реал социализмга, жаҳон революцион жараёнига айланиши тўғрисида тасаввур ҳосил қилиши керак. Ўрта бўғин тингловчилари учун марксизм-ленинизм асослари бўйича курс тайёрлаш белгиланди. Бу курсда диққат-эътибор социализм ва коммунизм тўғрисидаги таълимотга, совет жамияти ривожининг ҳозирги босқичи тўғрисида КПССнинг белгилаган қоидалари ва хулосаларига, марксизм-ленинизмнинг интернационал руҳда эканлигига, Коммунистик партия интернационализмни изчиллик билан амалга ошираётганлигига қаратилади. Олий бўғин учун ривожланган социализмнинг назарияси ва практикаси тўғрисида, КПССнинг иқтисодий, аграр, ижтимоий сиёсати тўғрисида, социалистик турмуш тарзи, халқаро муносабатлар ва совет ташқи сиёсати тўғрисида янги ўқиш курслари тузилади.

КПСС Марказий Комитети совет кишиларининг ҳозирги билим даражасини, тегишли адабиётнинг, кучли информация воситаларининг мавжудлигини назарда тутиб, революцион назарияни эгаллашнинг асосий негизи бўлган мустақил сиёсий ўқиш янада кўпроқ аҳамият касб этишини таъкидлаб ўтади. Ўқиш давомида назарий конференциялар, семинарлар, суҳбатлар ўтказиш, амалий топшириқларни бажариш, рефератлар тайёрлаш, социал-иқтисодий анализлар қилиш каби машғулотларнинг актив форма ҳамда методларини кенг қўлланиш керак.

Қарорда марксча-ленинча ўқишни ташкил этишга табақалашган ҳолда ёндашишни изчиллик билан амалга ошириш, ўқиш предмети ва формасини танлаб олишда ихтиёрийлик принципига қаттиқ риоя қилиш зарурлигига эътибор жалб этилди. Шу билан бирга коммунистларнинг ўз ғоявий-сиёсий билимини ошириш соҳасидаги ишлари устидан назоратни кучайтириш, сиёсий ва иқтисодий ўқишга мавҳум-маърифатчилик ва ўта амалиётчилик билан ёндашиш фактларига барҳам бериш талаб қилинади. Барча коммунистлар ва биринчи навбатда раҳбарларнинг ўз ғоявий-назарий савиясини оширишни меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда актив қатнашиш билан системали равишда боғлаб олиб боришига эришиш лозим.

КПСС Марказий Комитети мавжуд ижобий тажрибани назарда тутиб, партия комитетларига коммунистлар ва партиясизларнинг, раҳбар ходимлар, идеология кадрларининг ғоявий-назарий савиясини ошириш, пропагандистлар, сиёсий ахборотчилар тайёрлашнинг самарали формаларидан бири бўлган марксизм-ленинизм университетларини ривожлантиришни тавсия қилди. Иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларига, ўлка ва область партия комитетларига, мақсадга мувофиқ деб топилган тақдирда республика пойтахтлари, ўлка ва область марказларидаги шаҳар партия комитетлари марксизм-ленинизм университетларини иттифоқдош республикалар (областларга бўлинмаган жойларда) Компартиялари Марказий Комитетлари, ўлка ва область партия комитетлари ҳузуридаги марксизм-ленинизм университетларига айлантиришга, уларни сиёсий маориф уйларига бўйсундиришга рухсат берди. Республика, ўлка, область территориясидаги бошқа университетлар уларнинг тегишли шаҳар ва район партия комитетлари раҳбарлиги остида ишловчи филиали қилиб қайта қурилади.

КПСС Марказий Комитети иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларига, ўлка ва область партия комитетларига, ВЛКСМ Марказий Комитетига, ВЦСПСга, Бутуниттифоқ «Билим» жамияти правлениесига, министрликлар ва идораларга марксизм-ленинизмни ўрганиш оммавий формалари, чунончи комсомол сиёсий ўқуви, меҳнаткашларнинг иқтисодий таълими, коммунистик меҳнат мактаблари, халқ университетларининг назарий савиясини янада ошириш ва таъсирчанлигини кучайтириш юзасидан конкрет чоралар кўриш таклиф этилди. Совет кишиларини ғоявий-сиёсий, ватанпарварлик ва интернационализм руҳида, меҳнатсеварлик ва аҳлоқий тарбиялашда, ҳар бир меҳнаткашни топширилган иш учун ўз ишининг сифати учун юксак масъулият руҳида тарбиялашда мазкур мактаблар ва университетларнинг роли янада кучайтирилсин.

Партия комитетларининг диққат-эътибори пропагандистлар билан ишлашни кучайтиришга, бу ишда пропагандист кадрларга нисбатан меҳрибонлик кўрсатиш тўғрисида, уларнинг билими ва маҳоратини тинмай ошириш зарурлиги тўғрисида ленинча топшириққа ҳеч сўзсиз амал қилишга жалб этилди. Пропагандистларни пухта танлаш, уларнинг назарий ва методик ўқишини яхшилаш, уларни хабардор қилиб туриш, ишдаги тажрибаларни ўртоқлашиш, пропагандистларнинг ижодий иши учун шарт-шароит яратиш коллективни иқтисодий ва социал ривожлантириш вазифаларини тушунтириб бериш ва бу вазифаларни бажаришга уларни жалб этиш лозим. Пропагандист ишига энг муҳим партиявий топшириқ деб қараш, уларнинг олижаноб меҳнатини рағбатлантириб туриш керак. Партия комитетларига сиёсий маориф уйлари ва кабинетларининг ишини яхшилаш, уларни малакали кадрлар билан мустаҳкамлаш чораларини кўриш топширилди.

Марказий газета ва журналларнинг редакциялари, Марказий телевидение ва Бутуниттифоқ радиоси марксизм-ленинизмни ўрганувчиларга ёрдам тариқасида сиёсий ҳамда иқтисодий ўқишнинг назарий масалалари ва практикаси ҳусусида, пропагандистларнинг иши ҳусусида цикл мақолалар, консультациялар, эшиттиришлар уюштиришлари лозим. «Политическое самообразование» журналининг ишида пропагандистларга ва назарияни мустақил ўрганувчиларга назарий ва методик ёрдам кўрсатиш, партия ва комсомол ўқувидаги иш тажрибаларини ёритишга эътибор бериш таклиф қилинди Меҳнаткашларнинг иқтисодий таълимини илмий методик жиҳатдан таъминлашда «Экономическая газета»нинг ролини ошириш кўзда тутилди.

ГРАФИКДАН ЎЗИБ

«Электрохимпром» бирлашмасининг меҳнатчилари республика деҳқонларига пландан ташқари 25 минг тонна минерал ўғит етказиб бердилар.

Аммиак селитра цехидан Тунган Текенов сменаси ана шу муваффақиятга салмоқли ҳисса қўшди. Зўр ғайрат билан ишлаш, юксак малакага эга бўлиш, ҳар бир ишчининг бир неча турдош касбни эгаллаганлиги туфайли Текенов бошлиқ коллектив мамлакат химия саноатида энг яхши смена деган номни олди. Бу коллектив беш ой сурункасига бирлашма социалистик мусобақасида биринчиликни қўлда сақлаб келмоқда.

(ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ДАҒАЛ ХАШАК ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 13 ИЮНГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Биринчи устун — йиллик топшириқ, тонна ҳисобида, иккинчи устун — планнинг бажарилиш проценти.

Пискент	27.000	59,5
Калинин	39.000	59,1
Янгийўл	36.000	58,6
Оққўрғон	34.500	55,3
Тошкент	26.500	53,9
Бекобод	39.000	53,6
Қуйи Чирчиқ	54.000	53,4
Бўка	37.000	52,6
Ўрта Чирчиқ	38.000	47,8
Чиноз	41.000	45,0
Оҳангарон	67.500	43,8
Оржоникидзе	27.500	42,4
Бўстонлиқ	46.000	40,1
Юқори Чирчиқ	60.000	38,4
Область бўйича	573.000	49,2

МОНГОЛИЯ ХАЛҚ РЕВОЛЮЦИОН ПАРТИЯСИНИНГ XVII СЪЕЗДИГА

Азиз ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Монголия Халқ Революцион партияси XVII съезди делегатларини, Монголия Халқ Республикасининг коммунистлари ва меҳнаткашларини Совет Иттифоқи коммунистлари ҳамда бутун совет халқи номидан қизғин табриклайди.

Сизнинг съездингиз партия билан халқнинг социалистик қурилиш йўлидаги катта бунёдкорлик ишларини якунлайди. Монголия жамияти ҳаётининг ҳамма соҳаларида, экономиканинг юксалишида, миллий маданиятнинг барқ уриб яшнашида — ҳамма жойда ишчилар синфининг, кооперативлашган аратларнинг, халқ зиёлиларининг қилган фидокорона меҳнати самаралари намоён бўлиб турибди. Монголия Халқ Революцион партияси бутун халқ билан биргаликда тарихий вазифани — Монголияда социализмнинг моддий-техника базасини яратишни тугаллаш вазифасини изчиллик билан амалга оширмоқда, мамлакатни социал-иқтисодий ва маданий ривожлантиришнинг катта илҳомбахш режаларини илгари сурмоқда.

Монголия коммунистларининг олий анжумани социалистик мамлакатлар ҳамдўстлигининг куч-қудрати ва обрў-эътибори тобора мустаҳкамланаётган бир даврда ўтмоқда. Монголия Халқ Революцион партияси ўзининг интернационалистик сиёсат олиб бораётганлиги, империализм ва реакцияга қарши кескин курашаётганлиги туфайли, халқаро коммунистик ҳаракатни, замонамизнинг барча антиимпериалистик, прогрессив кучларини жипслаштиришга қўшаётган ҳиссаси туфайли демократик ва революцион жараёнга, жаҳон воқеаларининг боришига, социализмнинг ижобий таъсирини мустаҳкамлашга актив кўмаклашмоқда. МХРПнинг Осиёда тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлашга қаратилган принципиал йўлини коммунистлар, барча тинчликсевар ва демократик кучлар муносиб равишда қадрламоқдалар.

Совет кишилари мамлакатларимиз ўртасидаги анъанавий дўстликни, қардошлик ва иттифоқни авайлаб асрамоқда. Қарашлар ва мақсадларнинг мустаҳкам марксча-ленинча бирлигига асосланган Совет-Монголия муносабатлари тинмай янги мазмун касб этиб, ўз формаларини такомиллаштира бориб, социалистик ва коммунистик қурилишнинг муҳим омилига айланди. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ўзининг XXV съезди қарорларига амал қилиб, Совет-Монголия ҳамкорлигини ҳар тарафлама ривожлантириш учун, жаҳон социалистик ҳамдўстлигини мустаҳкамлаш учун бундан буён ҳам ўз куч-ғайратини сарфлайверади.

МХРП XVII съездининг муваффақиятли ва самарали ишлашини чин кўнгилдан тилаймиз. Аминмизки, бу съезд Монголияда социализмнинг янги ғалабаларига эришуви йўлида, экономикани, маданиятни, халқ фаровонлигини янада юксалтириш йўлида муҳим босқич бўлади.

Яшасин социалистик жамият қурилишида Монголия халқининг жанговар авангарди, интернационалист коммунистлар партияси-Монголия Халқ Революцион партияси!

Совет Иттифоқи билан Монголия халқларининг муқаддас қардошларча дўстлиги яшнайверсин!

Яшасин тинчлик ва коммунизм!

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

ТОҒДА ДЕНГИЗ

ШАҲРИСАБЗ, 14 июнь. (ЎзТАГ). Ғарбий Тянь-Шань тармоқларида янги сув омбори қурила бошланди. Денгиз сатҳидан икки минг метр баландликда барпо этиладиган бу сув омбори Ҳисор тизма тоғларидан оқиб тушадиган қор ва ёмғир сувларини тўплайди. Сув омбори Шаҳрисабз, Яккабоғ, Чироқчи ва Китоб районларининг пахтакорларига бир йилда қўшимча равишда 170 миллион кубометр сув беради, 77 минг гектар ерни суғоради. Баландлиги 140 метр ва узунлиги ярим километрдан зиёд тўғон қурилади.

Тўғон қуриладиган жойда бугун митинг бўлиб ўтди. Митингни Қашқадарё область партия комитетининг биринчи секретари Р. Ғ. Ғойибов очди.

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министри С. М. Мамарасулов, «Эскиангарканалстрой» трестининг экскаваторчиси Р. Иброҳимов, Куйбишев номли колхоз пахтачилик бригадасининг бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони И. Раҳмонов, район сув хўжалиги бўлимининг гидротехниги, республикада хизмат кўрсатган ирригатор З. Муҳаммадиев, Шаҳрисабз район партия комитетининг биринчи секретари Н. Ҳикматов ирригацияни ривожлантириш, қишлоқ хўжалигини юксалтириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилаётганликлари учун партия ва ҳукуматга қизғин миннатдорчилик билдирдилар. Улар КПСС Марказий Комитетининг 1965 йил май Пленуми шарафига Май деб аталган бу янги сув омбори муддатдан илгари қуриб битказилади, деб ишонч билдирдилар.

Митингда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

* * *

Шу куни Шаҳрисабз районидаги «Гулистон» колхозида бўлиб ўтган чўлқуварлар тантанали йиғилишида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов «Қаршистрой» бошқармасига Меҳнат Қизил Байроқ орденини топширди.

Бошқарма коллективи ана шу юксак мукофотга сув хўжалиги қурилиши ва пахтачиликни ривожлантириш юзасидан тўққизинчи беш йиллик планларини бажаришда эришган муваффақиятлари учун сазовор бўлди.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИДА

Тошкент область партия комитети бир группа таниқли фан, маданият, санъат арбоблари, саноат ва қишлоқ хўжалигининг машҳур ходимлари, атоқли меҳнат ветеранларининг областдаги барча меҳнаткашларга қарата «Тошкент ҳақиқати» газетасининг 1976 йил 29 май сонида босилган «Замонамиздек гўзал бўлсин» сарлавҳали мурожаатини маъқуллади.

«Тошкент оқшоми», барча район газеталари редакцияларига мазкур Мурожаатни кўчириб босиш топширилди.

Шаҳар ва район партия комитетларига, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетларига, касаба союз органларига, шаҳар ва район комсомол комитетларига, бошланғич партия, комсомол ташкилотларига мазкур Мурожаатни корхоналар, хўжаликлар, маҳалла комитетлари, меҳнаткашларнинг турар-жойларида кенг муҳокама этиш юклатилди. Тўйларни ўтказишдаги камчиликлар ва исрофгарчиликларни тугатиш, зарарли анъаналар ва урф-одатларга қарши кураш, янги урф-одатларни тарғиб этиш ва жорий этишни кучайтириш, аҳоли турмуш маданиятини янада оширишнинг таъсирчан ва конкрет тадбирларини белгилаб чиқиш топширилди.

Область, шаҳар, район газеталари, область радиоси ва телевидениеси редакцияларига Мурожаат юзасидан материаллар ташкил этиш ҳамда ўтмишнинг зарарли сарқитларига қарши пухта асосланган ҳужумкор пропаганда олиб бориш, янги совет урф-одатларини жорий этиш юзасидан, аҳоли турмуш маданиятини янада ошириш юзасидан олиб борилаётган ишларни кенг ёритиш топширилди.

Шаҳар ва район партия комитетлари, шаҳар ва район Советлари ижроия комитетлари, область касаба союзлари Совети, область комсомол комитети, газеталарнинг редакциялари, область радиоси ва телевидениесига шу йил 1 октябрда ва бундан буён ҳар йили 1 июль ҳамда 1 декабрда мазкур қарорнинг бажарилиши тўғрисида область партия комитетига ҳисоб бериб туриш топширилди.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ БИЛАН ҲИНДИСТОН ЎРТАСИДАГИ ДЎСТЛИК ВА ҲАМКОРЛИКНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ТЎҒРИСИДА

ДЕКЛАРАЦИЯ

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон,

тинчлик, халқаро хавфсизликни ва давлатлар ўртасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлаш давлатлараро дўстона муносабатларни ривожлантиришнинг дунёдаги ҳамма халқлар туб манфаатларига мос бўлиб тушадиган бирдан-бир оқилона асоси эканлигига комил ишонч билан,

СССР билан Ҳиндистон ўртасида тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида 1971 йил 9 август куни янги Деҳлида имзоланган шартноманинг ҳамда 1973 йил 29 ноябрдаги Совет-Ҳиндистон қўшма декларациясининг аҳамиятини ва бу ҳужжатлар иккала мамлакат халқлари ўртасида тарихан таркиб топган анъанавий дўстликни ҳамда уларнинг халқлар тинчлиги ва хавфсизлиги йўлидаги умумий курашга салмоқли ҳисса қўшиш мудофаасини ифода этганлигини яна бир карра таъкидлаб,

мазкур давлатлараро ҳужжатларнинг кўп томонлама Совет-Ҳиндистон ҳамкорлигини ривожлантириш учун жуда катта аҳамиятини ҳамда унинг Жанубий Осиёда, Осиё қитъасида ва умуман дунёда стабиллаштирувчи омил эканлигини қайд этиб,

ҳозирги вақтда ўз ривожининг янги босқичига кўтарилган Совет-Ҳиндистон ҳамкорлиги сиёсий, иқтисодий, савдо, илмий, техникавий, маданий соҳалар ва бошқа соҳаларда самарали натижалар берганлигини зўр мамнуният билан таъкидлаб,

ўз ўрталарида мустаҳкам сиёсий ва иқтисодий ҳамкорликни янада кенгайтириш ҳамда чуқурлаштириш учун қулай истиқболлар борлигини таъкидлаб,

кейинги йилларда дунёда халқаро кескинликни юмшатиш, тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш, мустамлакачилик сарқитларини тугатиш, агрессия ва ҳукмронликнинг ҳар қандай формаларига, шунингдек ички ишларга аралашишга ва бир мамлакатнинг иккинчи мамлакатни эксплуатация этишига қаршилик қилиш йўлида катта силжишга эришилганлигидан мамнуният изҳор этиб,

қуйидагиларни маълум қиладилар:

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўз ўрталаридаги муносабатларда дўстлик ва ҳамкорликни ҳар тарафлама мустаҳкамлаш йўлидан муттасил бораверишга ҳамда, айниқса халқлар тинчлиги ва хавфсизлигини мустаҳкамлаш манфаатларини кўзлаб фундаментал халқаро проблемаларни ҳал этишга биргаликда қўшадиган ҳиссаларини кучайтириш йўли билан халқаро иқлимни янада соғломлаштириш учун ўзларига боғлиқ бўлган барча ишларни қилаверишга қаттиқ бел боғлаганлар.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон иккала томонни қизиқтирувчи актуал халқаро масалалар хусусида ҳам, ўз ўрталаридаги икки томонлама ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш йўллари тўғрисидаги масала хусусида ҳам фикрлари кўп жиҳатдан ўхшаш эканлигини мамнуният билан таъкидлайдилар. Ҳар иккала томон мамлакатларимиз халқларининг қимматли мулки бўлиб қолган Совет-Ҳиндистон дўстлигини ҳар томонлама мустаҳкамлашга аҳд қилганликларини тантанали равишда тасдиқлайдилар.

I

Ишонч, дўстлик ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган фикрлашувлар давомида Л. И. Брежнев Ҳиндистон Бош министри И. Гандига КПСС XXV съезди ишининг якунлари тўғрисида, СССР халқ хўжалигини ривожлантиришдаги муваффақиятлар ҳақида, совет халқининг турмуши ва ижодий активлиги тўғрисида, совет давлатининг тинчликни мустаҳкамлашга қаратилган ташқи сиёсат фаолияти ҳақида ахборот берди.

Ҳиндистон Бош министри совет халқининг ўз ватанини ривожлантириш ва мустаҳкамлаш ишидаги муваффақиятларини ҳамда тинчлик ва халқаро ҳамкорлик учун, халқларнинг озодлиги ва мустақиллиги учун, эски ва янги мустамлакачиликка, ирқчиликка қарши изчил кураш олиб бораётган Совет Иттифоқининг ташқи сиёсат фаолиятига юксак баҳо берди.

Ҳиндистон Бош министри Л. И. Брежневга ҳинд халқи мамлакат экономикасини ривожлантириш ва ҳинд халқининг турмушини яхшилаш мақсадида Ҳиндистон ҳукумати кўрган социал-иқтисодий тадбирларни амалга ошириш йўлида эришган тараққиёт тўғрисида, Ҳиндистон ўтказаётган қўшилмаслик ва тинч-тотув яшаш принципларига асосланувчи ташқи сиёсат ҳақида ахборот берди.

Совет томони Ҳиндистон ҳукумати билан халқининг мамлакат олдида турган мураккаб социал-иқтисодий вазифаларни ҳал этиш йўлидаги куч-ғайратларини тўла равишда тушунганлигини изҳор этди ҳамда Ҳиндистоннинг тинчликсевар ташқи сиёсатини, унинг қўшилмаслик ҳаракатидаги муҳим ижобий ролини ҳамда тинчлик учун, эски ва янги мустамлакачиликка, ирқчиликка қарши курашга катта ҳисса қўшаётганлигини юқори баҳолаб, бу нарса Ҳиндистоннинг халқаро майдондаги юксак обрўсини таъминлаб берганлигини таъкидлади.

Музокаралар давомида ҳар иккала томон СССР билан Ҳиндистон ўртасидаги анъанавий дўстона муносабатларни 1971 йил августида тузилган ҳамда сиёсий, иқтисодий, илмий-техникавий, маданий соҳаларда ва бошқа соҳалардаги Совет-Ҳиндистон ҳамкорлигини янада кенгайтиришга тобора кучли ижобий таъсир ўтказаётган ҳамда Осиёда ва бутун дунёда тинчлик ва стабилликни мустаҳкамлашнинг муҳим омили бўлиб қолган тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартномани мустаҳкамлашга алоҳида аҳамият бераётганликларини таъкидладилар.

II

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон халқаро вазият бир мунча яхшиланганлигини ва кейинги йилларда халқаро майдонда ижобий ўзгаришлар содир бўлганлигини мамнуният билан қайд этадилар.

(Давоми 2-бетда).

ДАДИЛ ОДИМ ТАШЛАБ—СОЦИАЛИЗМ САРИ

МОНГОЛИЯ ХАЛҚ РЕВОЛЮЦИОН ПАРТИЯСИНИНГ XVII СЪЕЗДИ ОЧИЛДИ

УЛАН-БАТОР, 14 июнь. (ТАСС). Бугун Буюк халқ хуралининг мажлислар залида Монголия Халқ Революцион партиясининг XVII съезди иш бошлади. Съезд ишида кўп минг кишилик монгол коммунистлари отрядидан вакил бўлиб келган 800 дан кўпроқ делегат қатнашмоқда.

Ўртоқ Юмжагийн Цеденбал МХРП Марказий Комитетининг топшириғига биноан партия XVII съездини очди. Съезднинг президиуми ва бошқа раҳбар органлари якдиллик билан сайланади.

Раислик қилувчи — МХРП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, партия Марказий Комитетининг секретари Д. Моломжамц съездда коммунистик, ишчилар, социалистик ва халқ революцион партияларининг, миллий—озодлик ва демократик ҳаракатларнинг 60 га яқин делегацияси, шу жумладан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари Ф. Д. Кулаков бошчилигидаги Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг делегацияси қатнашаётганлигини маълум қилади.

Съездда ҳозир бўлган кишилар КПСС делегациясини ўринларидан туриб, гулдурос давомли қарсаклар билан кутиб оладилар. Залда Ленин партиясини ва советлар мамлакатини шарафловчи хитоблар янграйди.

Кун тартиби тасдиқланади. Делегатлар МХРП Марказий Комитетининг партия XVI съезди билан XVII съезди ўртасидаги давр мобайнидаги ҳисоботини, Марказий Ревизия комиссиясининг ҳисоботини муҳокама қиладилар, «1976—1980 йилларда МХР халқ хўжалигини ва маданиятини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» ҳужжатини қабул қиладилар, партиянинг раҳбар органларини сайлайдилар.

«МХРП Марказий Комитетининг Монголия Халқ Революцион партияси XVII съездига ҳисоботи» тўғрисида съезд делегатлари ва меҳмонлари томонидан самимий кутиб олинган МХРП Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ю. Цеденбал доклад қилди.

Партиямизнинг навбатдаги XVII съезди Монголия Халқ Республикасининг 55 йиллиги арафасида ўтмоқда. Халқ революциясининг шонли юбилейи каби бу ерда съезд ҳам мамлакатнинг муттасил собитқадам ривожида муҳим марра бўлиб қолади, деди Ю. Цеденбал.

(Давоми 2-бетда).

ЎЗБЕК ТИЛИДА

«Ўзбекистон» нашриёти КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Ленин йўлидан» деб аталган нутқлар ва мақолаларининг бешинчи томини ўзбек тилида босмадан чиқарди. Бу томга ўртоқ Л. И. Брежневнинг 1974—1976 йилларга оид нутқлари ва докладлари киритилган.

Томда ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС XXV съездида «КПСС Марказий Комитетининг ҳисоботи ҳамда ички ва ташқи сиёсат соҳасида партиянинг навбатдаги вазифалари» тўғрисидаги доклади эълон қилинган.

(ЎзТАГ).

СОВЕТ ИТТИФОҚИ БИЛАН ҲИНДИСТОН ЎРТАСИДАГИ ДЎСТЛИК ВА ҲАМКОРЛИКНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ТЎҒРИСИДА ДЕКЛАРАЦИЯ

(Боши биринчи бетда).

Хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган Умумевропа кенгаши муваффақиятли тамомланганлигини иккала томон табриклайди ва Европада кескинликни юмшатиш ва тинчликни мустаҳкамлаш соҳасида эришилган ўзгаришлар Европа қитъасида тинчликни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш учун қулай шарт-шароитларни яратади, деб ҳисоблайди. Ҳиндистон Бош министри бу жараёнга Совет Иттифоқи ва шахсан Л. И. Брежнев қўшган ҳиссага юксак баҳо берди. Кескинликни юмшатиш дунёдаги катта ва кичик, ривожланган ва ривожланаётган ҳамма мамлакатлар учун ҳаётий муҳим эканлигига томонлар аминдирлар.

Ҳар иккала томон кескинликни юмшатишни чуқурлаштиришга ва уни дунёнинг бошқа районларига ёйишга кўмаклашиш йўлидаги куч-ғайратларни кўпайтиришга аҳд қилганликларини билдирадилар.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон Осиёда дунёнинг шу энг катта ва сераҳоли районидаги барча давлатларнинг биргаликда куч-ғайрат сарфлаши асосида ўзаро манфаатли ҳамкорликни кенг миқёсда ривожлантиришга, тинчлик ва стабилликни мустаҳкамлашга алоҳида аҳамият бераётганликларини яна бир карра тасдиқлайдилар. Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон дунё халқлари тинчликни ва яхши қўшничилик вазиятида яшай оладиган, ресурслар, шу жумладан одам ресурслари биринчи галда халқларнинг турмуш даражасини юксалтиришни, экономика ва маданиятни юксалтиришни таъминлаб берадиган социал ва иқтисодий проблемаларни ҳал этишга сафарбар қилинадиган шароитни яратишга кўмаклашиш зарур, деган фикрга келдилар.

Иккала томоннинг фикрича, давлатлар ўртасидаги муносабатларда куч ишлатишдан воз кечиш, суверенитетни ва чегараларнинг дахлсизлигини ҳурматлаш, тўла тенг ҳуқуқлилик ва ўзаро манфаат асосида иқтисодий соҳада ҳамда бошқа соҳалардаги ҳамкорликни кенг кўламда ривожлантириш сингари принциплар асос қилиб олиниши лозим.

Улар ҳар бир халқнинг ўз тақдирини ўзи эркин тасарруф қилиш ҳуқуқини, агрессия йўли билан территорияларни аннекция қилишга йўл қўйиб бўлмаслигини, ҳар бир давлатнинг ўз табиий ресурслари устидан ўз суверенитетини амалга ошириш ҳамда илғор социал-иқтисодий ўзгартишларни ўтказишдан иборат ажралмас ҳуқуқини, ҳамма халқаро низоларнинг тинч воситалар билан бартараф этилишини изчиллик билан ёқлаб чиқмоқдалар.

Осиёни мустаҳкам тинчлик қитъасига айлантириш, иккала томоннинг фикрича, мамлакатлар ўртасидаги муносабатларни янада нормаллаштиришга ва ялпи тинчликни мустаҳкамлашга сўзсиз ёрдам беради.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон қўшилмаслик ҳаракатининг халқлар тинчлиги ва хавфсизлиги учун, империализмнинг агрессия ва аралашув сиёсатига қарши, эски ва янги мустамлакачилик қолдиқларини, ирқий камситиш ва апартеид сиёсатини тугатиш учун, халқларнинг мустақиллиги ва озодлигини ҳимоя қилиш учун, давлатлараро муносабатларнинг миллий суверенитетни ҳурматлаш тенг ҳуқуқлилик ва ўзаро манфаатдорлик асосидаги халқаро иқтисодий нормаларни вужудга келтириш учун олиб борилаётган умумий курашга қўшаётган ижобий ҳиссасига баҳо беришда якдилдирлар.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон реакция ва империализм кучларига қарши курашаётган ҳамма ҳукуматлар ва халқларни қўллаб-қувватлашларини таъкидлайдилар. Улар ўз давлатларининг халқаро хавфсизликка ва халқлар ўртасида ўзаро манфаатли ҳамкорлик қилишга хавф солаётган ҳамда ҳамон сақланиб қолаётган кескинлик манбаларини тугатиш учун бутун куч-ғайратларини сарфлашга бел боғлаганликларини билдирадилар.

Томонлар Яқин Шарқдаги аҳвол узоқ вақтдан бери бартараф этилмай келинаётганлигидан жуда ташвишланаётганликларини изҳор этадилар. Улар араб мамлакатлари халқларининг курашини қатъиян қўллаб-қувватлайдилар, Яқин Шарқдаги можарони Исроил қўшинларини у 1967 йилда оккупация қилиб олган араб территорияларидан тезроқ олиб чиқиб кетиш, фаластинлик араб халқининг қонуний ҳуқуқларини, шу жумладан, унинг ўз давлатини барпо этиш ҳуқуқини қондириш, Яқин Шарқдаги ҳамма давлатларнинг мустақил яшаш ва ривожланиш ҳуқуқини таъминлаш асосида сиёсий йўл билан одилона бартараф қилиш зарурлигини ёқлаб чиқадилар. СССР билан Ҳиндистон шу мақсадда ҳамма манфаатдор томонларнинг, жумладан Фаластин озодлик ташкилоти сиймосидаги фаластинлик араб халқи вакилларининг иштирокида Женева сулҳ конференцияси ишини қайтадан бошлаш тарафдоридирлар.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон Кипр проблемасини Кипр Республикасининг мустақиллиги, суверенитети ва территориал бутунлигини сўзсиз ҳурматлаш асосида бартараф қилиш зарурлиги хусусидаги ўз фикрлари бир хил эканлигини қайд этадилар. Улар Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Кипрга оид тегишли қарорлари тўла ҳажмда бажарилиши зарурлигини ёқлаб чиқадилар.

Иккала томон Ҳиндистон кичик қитъасидаги аҳвол хусусида фикрлашиб олди. Ҳиндистон Бош министри Ҳиндистоннинг Ҳиндистон кичик қитъасидаги аҳволни нормаллаштириш борасида сарфлаётган изчил куч-ғайратлари тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретарига ахборот берди. 1976 йил 14 май куни Исломободда Ҳиндистон билан Покистон ўртасида тузилган битим иккала мамлакат ўртасидаги ҳамжиҳатлик ва ҳамкорликка кўмаклашиш учун қулай шарт-шароитларни яратади.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон кичик қитъадаги давлатлар ўртасида яхши қўшничилик муносабатларини қарор топдириш зарурлигини ёқлаб чиқадилар ва ташқаридан бўладиган ҳар қандай ғаламисликларга қарши ҳамда ташқи кучларнинг шу райондаги вазиятни чигаллаштириш йўлидаги ҳар қандай уринишларига кескин қарши чиқадилар. Улар шу кичик қитъадаги аҳволни янада нормаллаштириш, ундаги ҳамма давлатлар ўртасида ишонч, ҳамжиҳатлик ва яхши қўшничилик муносабатларини қайта тиклаш йўлида қўйилган кейинги қадамларни табриклайдилар. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев Ҳиндистон Бош министри И. Гандининг бу соҳадаги куч-ғайратларини юксак баҳолади.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон шуни мамнуният билан қайд этадиларки, Ҳиндистонда озодлик ва мустақиллик иши ғалаба қозониб, Ҳиндистон ярим оролида тинчлик тикланганлиги туфайли Жануби-Шарқий Осиёда ва бутун дунёда вазиятни соғломлаштириш учун янги уфқлар очилди. Шу муносабат билан иккала томон тинчликсевар ва тараққийпарвар Вьетнам халқи тез орада БМТда ўзининг қонуний ўрнини олади, деб ишонч билдирди. Иккала томон Жануби-Шарқий Осиё мамлакатлари халқларининг давлатлар ўртасида тинчлик, мустақиллик ва ҳамкорлик вазиятида яшашга бўлган интилишини батамом қўллаб-қувватлайди, шу мамлакатларнинг ишларига ташқаридан бўладиган аралашувга қарши чиқади, мазкур райондаги ажнабий қўшинларни олиб чиқиб кетишни ва ажнабий ҳарбий базаларни тугатишни талаб қилади.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон корейс халқининг ички ишларига ажнабийларнинг аралашуви тўхтатилишини талаб қиладилар. Уларнинг фикрича, Корея ярим оролида мустаҳкам тинчликни қарор топтириш ҳамда корейс халқининг мамлакатни тинч йўл билан қайта бирлаштириш тўғрисидаги орзу-умидларини юзага чиқариш учун шароит яратиш зарурати пишиб етилди. Томонлар Корея ярим оролида кескинликнинг юмшатилиши Осиёда тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш ишига муҳим ҳисса қўшишга аминдирлар.

Иккала томон Ангола, Мозамбик, Гвинея-Бисау, Сан-Томе ва Принсипи территориясида кўп асрлик мустамлака ҳукмронлигидан ва эксплуатациядан кейин суверен давлатлар вужудга келганлигини табриклайдилар. Улар Анголада МПЛА раҳбарлигидаги тараққийпарвар миллий кучларнинг қуролли интервенцияга қарши ва Ангола Халқ Республикаси суверен давлатни барпо этиш учун олиб борилган курашдаги ғалабаси муҳимлигини алоҳида таъкидладилар. Иккала томон Португалиянинг собиқ мустамлакаларидаги тараққийпарвар ва ватанпарвар кучларнинг ғалабаси ҳамон ирқчилик ҳукмронлиги остида қолиб келаётган мамлакатлардаги демократик ва миллий-озодлик ҳаракатларини мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшганлигини таъкидладилар. Ҳар иккала томон эски ва янги мустамлакачиликка, ирқий камситишга ва апартеид сиёсатига қарши курашаётган халқларни қўллаб-қувватлаётганликларини айтадилар. Улар Зимбабве ва Намибия халқлари тез орада мустамлакачилик ва ирқий ҳукмронлик кишанларини улоқтириб ташлаб, улар ҳам халқлар ҳамжамиятида ўзларининг қонуний ўринларини эгаллайдилар, деб ишонганликларини изҳор қиладилар.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш учун сиёсий соҳадаги кескинликни юмшатиш билан бирга ҳарбий соҳадаги кескинликни ҳам юмшатиш, қуролланиш пойгасини тўхтатиш жуда муҳим аҳамиятга эга эканлиги хусусида якдил фикрдадирлар. Ҳар иккала томон самарали халқаро назорат остида ялпи ва батамом қуролсизланишни, шу жумладан ядро қуролини тарк этишни амалга оширишга кўмаклашишга аҳд қилганликларини тасдиқлайдилар.

Улар қуролсизланишга бағишланган жаҳон конференциясини тезроқ чақириш мақсадида зарур чораларни кўриш лозимлигини ёқлаб чиқадилар, бу конференция ялпи ва тўла қуролсизланиш сари олға силжиш, инсониятни қуролланиш юкидан халос қилиш ва жуда катта моддий ресурсларни тинч бунёдкорлик мақсадлари учун бўшатиб бериш ишига катта ҳисса қўшади.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон кейинги йилларда БМТ Бош ассамблеяси қуролланиш пойгасини тўхтатиш, ҳамда ялпи ва тўла қуролсизланиш йўлида бир қанча амалий қадамларни қўйиш масалалари юзасидан, шу жумладан хавфсизлик кенгашининг доимий аъзолари бўлган давлатларнинг ҳарбий-бюджетларини 10 процент қисқартириш ҳамда тежаб қолинган маблағнинг бир қисмидан ривожланаётган мамлакатларга ёрдам бериш учун фойдаланиш ҳақида, табиий муҳитга ҳарбий мақсадларда ёки бошқа ҳар қандай душманлик мақсадларида таъсир ўтказиш воситаларидан фойдаланишни тақиқлайдиган халқаро конвенция тузиш тўғрисида, ядро қуроли синовларини батамом ва ялписига тақиқлайдиган шартнома тузиш ҳақида ҳамда оммавий қирғин қуролининг янги турларини ва шу қуролнинг янги системаларини ишлаб чиқиш ҳамда ишлаб чиқаришни тақиқлайдиган битим тузиш ҳақида муҳим қарорлар қабул қилганлигини мамнуният билан таъкидлайдилар. Томонлар бу қарорларнинг амалга оширилиши учун ҳамма чораларни кўриш зарурлигига ишонадилар ва шу мақсадга эришиш йўлида ўз куч-ғайратларини бошқа тинчликсевар давлатларнинг куч-ғайратлари билан бирлаштиришга тайёр эканликларини билдирадилар.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон Ҳинд океани райони халқларининг шу океанни ажнабий ҳарбий базалар вужудга келтириш маконига айлантиришга йўл қўймасликка интилаётганликларини қўллаб-қувватлайдилар. Ҳар иккала томон Ҳинд океанини тинчлик зонасига айлантириш тўғрисидаги масалани кўнгилдагидек ҳал этиш йўлини қидиришда ҳамма манфаатдор мамлакатлар билан бирга тенглик асосида ва халқаро ҳуқуқнинг умум эътироф қилган нормаларига риоя этган ҳолда қатнашишга тайёр эканликларини яна бир бир тасдиқлайдилар.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон давлатлар ўртасидаги низоли масалаларни ҳал этиш учун куч ишлатишдан ва куч ишлатиш билан дўқ қилишдан воз кечиш халқаро ҳаётнинг қонуни бўлиб қолиши керак, деган фикрни якдиллик билан изҳор этадилар. Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қарорларида ҳамда Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашнинг Якунловчи актида бу принцип тасдиқланганлигини мамнуният билан қайд этиб, ҳамма давлатларни халқаро муносабатларда куч ишлатмаслик тўғрисида жаҳон шартномасини тузишга қаратилган тадбирлар кўрилишига кўмаклашишга чақирадилар.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг мақсадлари ва принципларига содиқ бўлган Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон тинчлик ва халқаро хавфсизликни таъминлаб туриш ишида, шунингдек давлатлар ўртасидаги тинч ҳамкорликни ривожлантиришда ана шу халқаро ташкилот зиммасига юкланган ролнинг муҳимлиги тўғрисида бир хил фикрга амал қилмоқдалар. Томонлар БМТнинг халқаро кескинликни юмшатишга қўшаётган ижобий ҳиссасини таъкидлаб, БМТни янада мустаҳкамлашга, унинг ялпи тинчлик ва халқлар хавфсизлигини таъминлашдаги самарадорлигини БМТ Устави мақсадлари ва принципларига қатъий риоя этиш асосида оширишга ҳаракат қилишга бел боғлаганликларини яна бир карра тасдиқлайдилар.

Томонлар БМТнинг денгиз ҳуқуқига бағишланган конференциясидаги ишларнинг аҳволини муҳокама қилиб, денгиз ҳуқуқи юзасидан умуман ҳамма давлатларга мақбул бўла оладиган янги конвенция тузиш хусусида бир битимга келишга кўмаклашиш ниятида эканликларини таъкидладилар.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон халқаро иқтисодий муносабатларни ривожланаётган мамлакатларнинг ўз миллий бойликларини ўзлари тасарруф этишдан иборат қонуний ҳуқуқларини ҳамда уларнинг ўз халқлари социал, иқтисодий ва маданий ривожланиш даражасини юксалтириш йўлидаги интилишларини ҳисобга олиб, одилона асосда қайта қуришга кўмаклашишга тайёр эканликларини тасдиқлайдилар. Шу муносабат билан улар халқаро савдо-сотиқдаги камситишларни ва бошқа тўсиқларни бартараф этиш, халқаро иқтисодий муносабатлардаги ҳуқуқий тенгсизлик ва эксплуатацияни тугатиш жуда зарурлигини таъкидладилар.

III.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон шуни мамнуният билан ўқтириб ўтадиларки, ҳар иккала мамлакат халқларининг узоқ муддатга мўлжалланган манфаатларига мувофиқ равишда тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида 1971 йилдаги шартнома имзоланганлиги натижасида кейинги беш йил мобайнида мустаҳкам сиёсий ва ҳуқуқий негизга асосланган Совет — Ҳиндистон ҳамкорлиги муваффақият билан ривожланди ва ҳамма соҳаларда кенгая борди. СССР билан Ҳиндистон ўртасида кенг, ҳар тарафлама ҳамкорликка ҳар икки томоннинг интилаётганлиги иқтисодий ва социал тараққиётни, халқлар тинчлиги ва хавфсизлигини таъминлашдан уларнинг ғоят манфаатдор эканлигини билдиради.

Томонлар амалда синаб кўрилган Совет — Ҳиндистон сиёсий маслаҳатлашувларига катта аҳамият берадилар. Томонлар маслаҳатлашувларни системали равишда ва кенг мазмунда ўтказиб ҳамда бу маслаҳатлашувлар давлатлар ўртасида тинчлик, халқаро хавфсизлик ва тенг ҳуқуқли ҳамкорликни мустаҳкамлаш мақсадида ўзаро келишиб белгиланган тадбирларни амалга ошириш вазифасига кўмаклашувига алоҳида эътибор бериб, бу тажрибани ривожлантиришга қарор қилдилар.

Совет — Ҳиндистон давлатлараро муносабатларни ривожлантириш ва кенгайтиришга самарали таъсир кўрсатувчи омил бўлмиш олий даражадаги учрашувларнинг алоҳида аҳамиятга эга эканлигини таъкидлаб, томонлар Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон Республикаси раҳбарлари ўртасидаги учрашувларни вақт — вақти билан ўтказиб туриш тўғрисида келишиб олдилар.

Иқтисодий, савдо-сотиқ ва илмий-техникавий соҳаларда икки томонлама ҳамкорликнинг боришини ва истиқболини қараб чиқиб, 1973 йил ноябрь ойида Деҳлида олий даражада бўлиб ўтган учрашув давомида эришилган шартномаларда белгиланган ва Совет — Ҳиндистон қўшма декларациясининг мақсадлари ҳамда ҳар иккала мамлакатнинг ўз зиммасига олган мажбуриятларида белгилаб ўтилганидек, бундай ҳамкорлик ривожланиб ва мустаҳкамланиб бораётганлигини ҳар иккала томон мамнуният билан қайд қилади.

Ҳиндистон ҳукуматининг ўз мамлакатининг иқтисодий мустақиллигини мустаҳкамлашга бўлган интилишига ва СССР ҳукуматининг шу мақсадга эришиш учун Ҳиндистонга тегишли ёрдам бериб туришга тайёр эканлигига мувофиқ равишда, Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасидаги иқтисодий ва техникавий ҳамкорлик янада кўп жиҳатдан ривожланди шу жумладан, экономиканинг қора ва рангли металлургия, машинасозлик, энергетика, нефть ва табиий газ қазиб чиқариш ва қайта ишлаш, кўмир ва кон саноати, қишлоқ хўжалиги каби муҳим тармоқларида шунингдек бошқа тармоқларда янада ривож топди. Кенг иқтисодий ва техникавий ҳамкорлик натижасида Ҳиндистоннинг давлат секторида бир қанча йирик саноат корхоналари ва бошқа объектлар барпо этилди, қурилмоқда ва кенгайтирилмоқда, бу эса мамлакатнинг экономикаси ва мустақиллигини мустаҳкамлашга ёрдам бермоқда.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ҳар иккала мамлакат ўртасидаги иқтисодий ва техникавий ҳамкорликни бундан буён ҳам ривожлантириш ва мустаҳкамлашга қатъий аҳд қилганликларини билдирадилар.

Томонлар ўз ўрталарида жумладан, рангли металлургия, тўқимачилик саноати, электроника, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши ва экономиканинг бошқа тармоқларида ишлаб чиқариш кооперациясини ҳар тарафлама кенгайтиришга интиладилар, бундай кооперация ҳар икки томон учун фойдали иқтисодий ҳамкорликнинг истиқболли ва самарали формаси деб, шу жумладан учинчи мамлакатларга иқтисодий ривожланиши учун кўмак беришнинг ҳам истиқболли ва самарали формаси деб ҳисоблайдилар.

Томонлар Ҳиндистон билан СССР ўртасида иқтисодий ва савдо-сотиқ ҳамкорлигини янада ривожлантириш тўғрисида 1973 йил 29 ноябрда Янги Деҳлида тузилган узоқ муддатли битимнинг қандай бажарилаётганлигини муҳокама қилдилар. Томонлар Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасида савдо-сотиқ алоқалари тинмай ривожланаётганлигини мамнуният билан таъкидлаб ўтадилар. Улар савдо-сотиқ алоқаларини 1973 йил 29 ноябрдаги Совет — Ҳиндистон декларациясида белгиланган даражага етказиш мақсадида ҳар икки томон ҳамкорликнинг янги соҳаларини ва янги методларини қидириб топишлари ғоят муҳим эканлигини таъкидлаб ўтдилар. Савдо-сотиқ алоқалари учун белгиланган моллар рўйхатини кўпайтириш чораларини кўришга ҳам қарор қилинди. Томонлар иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик юзасидан Совет — Ҳиндистон ҳукуматлараро комиссиясининг яқинда ўз ишини тамомлаган учинчи мажлиси ишлаб чиқариш кооперацияси ва ҳамкорлик сингари соҳаларда янги имкониятлар яратганлигини ва ҳар икки томон бу йўлда бошқа бир қанча конкрет таклифларни активлик билан қараб чиқаётганлигини уқтириб ўтдилар.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон илмий-техникавий ҳамкорлик соҳасида шу жумладан, фундаментал тадқиқотлар, амалий фанлар ва техника, медицина, қишлоқ хўжалиги ва бошқа соҳаларда улар ўртасидаги мавжуд ҳар томонлама алоқалар фойдалидир, деган ягона фикрни изҳор қиладилар. Совет ракетаси ёрдамида Совет Иттифоқи территориясида Ҳиндистоннинг биринчи сунъий ер йўлдоши «Арибата»нинг учирилганлиги, шунингдек Ҳиндистоннинг иккинчи йўлдошини учириш тўғрисида янги шартнома тузилганлиги ҳар иккала мамлакат ўртасидаги илмий-техникавий ҳамкорлик соҳасида янги даврни бошлаб берди. Томонлар аҳоли кенг оммасининг турмуш даражасини юксалтиришга имкон берувчи фан-техника тараққиётини жадаллаштириш манфаатларини кўзлаб, бу ҳамкорликни ҳар жиҳатдан ривожлантириш ва кенгайтириш ниятидадирлар.

Томонлар фан, маданият, санъат, адабиёт, маориф, соғлиқни сақлаш, информациянинг оммавий воситалари, туризм ва спорт соҳасидаги Совет — Ҳиндистон алоқаларининг ривожланаётганлигини табриклайдилар ва бу алоқаларни кенгайтириш ва такомиллаштиришга интилажакларини билдирадилар.

Томонлар Ҳиндистон Бош министрининг Совет Иттифоқига қилган визити ва бўлиб ўтган музокаралар СССР билан Ҳиндистон ўртасидаги дўстлик ва ҳар тарафлама ҳамкорликни янада ривожлантириш ишига қўшилган янги катта ҳисса бўлади ва Осиёда ҳамда бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлашга кўмаклашади, деб ишонч билдирадилар.

Л. БРЕЖНЕВ,
КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари.

И. ГАНДИ,
Ҳиндистон Республикаси Бош министри.

ДАДИЛ ОДИМ ТАШЛАБ — СОЦИАЛИЗМ САРИ

(Боши биринчи бетда).

Ишчилар синфи, кооперациялашган аратлар ва халқ зиёлиларининг ғайрат билан қилган фидокорона меҳнати туфайли МХР халқ хўжалиги ва маданиятини ривожлантириш бешинчи беш йиллик плани муваффақиятли бажарилди. Социалистик индустрия ва экономиканинг бошқа тармоқлари янада ривож топди, қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базаси мустаҳкамланди, меҳнаткашларнинг фаровонлик даражаси анча ўсди.

Ватанимиз партиянинг социализм моддий-техника базасини яратиш соҳасидаги программавий вазифаларини амалга оширишда олға томон яна бир катта қадам қўйди. Партиянинг кўп қиррали сиёсий ва ташкилотчилик фаолиятининг, бутун халқ фидокорона меҳнатининг бош якуни ана шундан иборат. Бунда партия социал-иқтисодий сиёсатининг тўғрилиги яна бир карра намоён бўлди.

Партиямиз ўзининг XVII съездига янада мустаҳкамланиб ва метиндек жипслашиб келди. МХРП марксизм-ленинизмнинг улуғ байроғига ва пролетар интернационализми принципларига ўзининг содиқлиги билан кучли эканлигини турмуш исботлаб турибди.

Ана шуларнинг ҳаммаси партия олдига, мамлакат олдига 1976—1980 йиллар учун янги, янада мураккаброқ вазифаларни қўйиш имконини беради.

Партия XVI съездининг МХР ташқи сиёсати ва халқаро муносабатлари соҳасида ўртага қўйган муҳим вазифаларни актив ва муваффақиятли бажариш давлатимизнинг халқаро мавқеини янада мустаҳкамлашга, унинг халқаро майдондаги обрў-эътиборини янада кўпроқ ўстиришга олиб келди, МХРнинг халқаро ишлардаги иштироки анча активлашди. Унинг халқлар тинчлиги ва хавфсизлиги йўлидаги курашда социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари билан ўз ташқи сиёсати фаолиятини мувофиқлаштириб олиб бориши кучайди, — деди сўзини давом эттириб докладчи.

МХР Совет Иттифоқи билан ва бошқа қардош давлатлар билан мустаҳкам ҳамжиҳатликда ҳаракат қилиб, социализм мамлакатларининг бирлигини мустаҳкамлашга, революцион, антиимпериалистик кучларни жипслаштиришга, етилган халқаро проблемаларни ижобий тарзда ҳал этишга ўз ҳиссасини қўшиб келмоқда.

Ю. Цеденбал КПСС XXV съездининг аҳамиятини юксак баҳолади, бу съезд социализмнинг ғолибона одимини ва унинг жаҳон ривожининг боришига таъсири тобора кенг миқёсда ошиб бораётганлигини жуда яққол намойиш қилди, деб уқтириб ўтди. Совет коммунистлари анжуманининг тарихий аҳамияти совет жамиятини социал-иқтисодий жиҳатдан ривожлантиришнинг улкан программасини ишлаб чиққанлигидангина иборат эмас, бу съезд Советлар мамлакатининг коммунизм сари ғолибона юришида янги босқични очиб берди. Ленин партияси съездининг жуда катта халқаро аҳамияти яна шундан ҳам иборатки, у жаҳон революцион жараёнини ривожлантиришда ,халқларнинг тинчлиги учун, озодлиги ва мустақиллиги учун, адолат ва социал тараққиёт учун курашни кучайтиришда янги босқични бошлаб берди.

XXV съезднинг қарорлари ҳамма халқларнинг ҳаётий манфаатлари ва келажагига бевосита дахлдор бўлиб, инсониятнинг энг зарур эҳтиёжларига мос бўлиб тушади. КПСС XXV съездининг халқаро миқёсда жуда катта воқеа бўлганлигининг боиси ҳам худди шудир. КПССнинг халқаро турмуш проблемаларига реалистик ва конструктив тарзда ёндошаётганлиги КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг чуқур мазмунли ёрқин докладида ўз ифодасини топди, бу эса планетамизнинг ҳамма жойларида қизғин кутиб олинмоқда, бутун дунёдаги кўп миллионли омма уни маъқуллаб, қўллаб-қувватламоқда.

Қардош социализм мамлакатлари қатори Монголия Халқ Республикаси ҳам тинчлик учун курашни янада кучайтиришнинг КПСС XXV съезди таклиф этган Программасини социализмнинг ҳаммамиз учун муштарак бўлган ташқи сиёсат платформаси деб кутиб олди. Бу Программа КПСС XXIV съезди эълон қилган ташқи сиёсат йўлининг узвий давоми ва ривожи бўлиб хизмат қилади. Бу йўлнинг муваффақиятли амалга оширилиши тинчлик ва коммунизм учун атоқли курашчи ўртоқ Л. И. Брежневнинг фаолияти ва жуда катта шахсий ҳиссаси билан чамбарчас боғлиқдир, бу йўлнинг муваффақиятли амалга оширилиши мухолифликдан халқаро кескинликни юмшатиш сари, Хельсинки руҳи ва принципларини қарор топтириш сари тарихий бурилиш ясалишига олиб келди.

Сўнгра Ю. Цеденбал Монголия — Совет дўстлигининг ва СССР билан ҳамкорликнинг Монголия учун бўлган аҳамиятига батафсил тўхталди. КПСС Марказий Комитети Бош секретари, халқимизнинг содиқ ва қалин дўсти ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги Совет Иттифоқи партия-ҳукумат делегациясининг 1974 йилда МХРга қилган визити, деди у, монгол халқи билан совет халқи ўртасидаги дўстлик ва қардошликни янада ривожлантиришда жуда катта воқеа бўлди.

МХРП Марказий Комитети, МХР ҳукумати ва бутун монгол халқи номидан Ю. Цеденбал КПСС Марказий Комитетига, Совет ҳукуматига за улуғ қардош совет халқига МХРдаги социализм қурилишида берган ҳар томонлама беғараз ёрдами ва мадади учун астойдил, чуқур миннатдорчилик изҳор этди.

Сўнгра докладчи МХРнинг социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари билан мустаҳкам алоқалари тўғрисида, МХРнинг Осиёни тинчлик ва ҳамкорлик қитъасига айлантиришга қаратилган куч-ғайрати ҳақида гапирди. У МХРнинг ХХР билан муносабатларига тўхталиб, Монголия Хитой Халқ Республикаси билан муносабатларда принципиал йўлга изчиллик билан амал қилаётганлигини уқтириб ўтди. Биз ХХР билан ҳамкорлик ва яхши қўшничилик муносабатларини нормаллаштириш учун куч-ғайрат сарфлаяпмиз ва айни вақтда реакцион маоизмни социализмга, миллий озодлик ҳаракатига, тинчлик ва халқлар хавфсизлигига душман бўлган куч деб қатъиян рад этяпмиз.

Монголия Халқ революцион партияси халқаро коммунистик ҳаракат сафларини марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принциплари асосида мустаҳкамлаш учун бундан буён ҳам изчиллик билан кураша беришни ўзининг муқаддас бурчи деб ҳисоблайди.

Бизнинг партиямиз қардош партияларнинг ҳозирги халқаро вазиятни коллектив бўлиб таҳлил қилиш ва империалистик реакцияга қарши курашдаги умумий йўлни ишлаб чиқиш мақсадида жаҳон коммунистик ва ишчи партиялари вакилларининг янги халқаро кенгашини чақириш мақсадга мувофиқ эканлиги тўғрисида қардош партиялар билдирган фикрга қўшилади.

Ю. Цеденбал мамлакатнинг хўжалик ва маданий қурилишдаги муваффақиятларини якунлар экан шуни таъкидладики, бешинчи беш йилликнинг асосий социал-иқтисодий вазифалари муваффақиятли бажарилди. Ялпи ижтимоий маҳсулотни ишлаб чиқариш ҳажми 44,5 процент, миллий даромад 38 процент кўпайди. Меҳнаткашлар турмушининг моддий фаровонлиги ва маданий савиясини ошириш соҳасида муҳим тадбирлар ўтказилди.

Янги беш йилликда мамлакатни социал-иқтисодий жиҳатдан ривожлантиришнинг бош вазифаси ижтимоий ишлаб чиқаришни янада юксалтиришни таъминлашдан, унинг самарадорлигини оширишдан, халқ хўжалиги ва маданиятнинг ҳамма тармоқларидаги иш сифатини яхшилашдан, шу асосда халқнинг моддий фаровонлиги ва маданий савиясини муттасил оширишга эришишдан иборат

Партиянинг аграр сиёсати қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини муттасил ўстиришни таъминлашга, кооператив тузумни ҳар томонлама мустаҳкамлашга ва қишлоқдаги социалистик ишлаб чиқариш муносабатларини такомиллаштиришга, қишлоқ хўжалигининг ишлаб чиқарувчи кучларини янада юксалтиришга қаратилган.

Планда ижтимоий маҳсулот ҳажмини 40-44 процент ва миллий даромадни 37-41 процент кўпайтириш кўзда тутилган.

Шундан кейин Ю. Цеденбал МХР хўжалигининг айрим тармоқларида қилинган ишларнинг якуни тўғрисида гапиради.

Ҳисобот даврида партиямизнинг ғоявий ва ташкилий бирлиги янада кўпроқ мустаҳкамланди, деб таъкидлади сўнгра докладчи.

Партиянинг ҳисобот давридаги идеология иши меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашни кучайтириш, партия XVI съезди қарорларини муваффақиятли амалга ошириш вазифаларига батамом бўйсундирилган, деб таъкидлади сўнгра Ю. Цеденбал.

СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллиги, МХРП III съезди ва МХР эълон қилинганлигининг ярим асрлик юбилейи, фашизм ва милитаризм устидан қозонилган оламшумул тарихий Ғалабанинг 30 йиллиги сингари шонли саналарга тайёргарлик кўриш ва бу саналарни байрам қилиб ўтказиш партия билан халқ ғоявий ҳаётини юксалтиришга самарали таъсир ўтказди.

КПСС ва бошқа қардош партиялар ғоявий-назарий фаолиятининг бой тажрибасини ўрганиш ва ундан фойдаланиш, бу соҳада улар билан мустаҳкам ҳамкорлик қилиш партия ташкилотларининг идеология фронти ҳамма соҳаларига раҳбарлигини такомиллаштириш учун катта аҳамиятга эга бўлди.

Сўнгра докладчи социалистик мамлакатларни бир-бирига ҳар тарафлама яқинлашуви тўғрисида, уларнинг интеграциясини ривожлантириш жаҳон социалистик системасини юксалтиришнинг объектив қонунияти эканлиги ҳақида гапирди.

Мамлакатимизни янада ривожлантиришнинг навбатдаги вазифалари ва истиқболлари МХРнинг иқтисодий, сиёсий, маданий ва мафкуравий соҳаларда қардош социалистик мамлакатлар билан, биринчи галда Совет Иттифоқи билан ҳар томонлама яқинлашуви ва жипслашуви жараёнини кучайтириш заруратини жуда ўткир вазифа қилиб қўймоқда.

Ю. Цеденбалнинг доклади зўр эътибор бериб тингланди ва бир неча бор қарсаклар билан бўлиниб турди.

Сўнгра МХРП Марказий ревизия комиссиясининг Раиси О. Няма шу комиссия номидан ҳисобот доклади қилди.

Кечқурунги мажлисда докладларни муҳокама қилиш бошланди.

Делегатлар ва меҳмонлар Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегациясининг бошлиғи Ф. Д. Кулаковни самимий табриклаб кутиб олдилар. Ўртоқ Ф. Д. Кулаков сўзга чиққан пайтда залда: «МХРП — КПСС!», «Найрамдал—Дружба!» хитоблари янгради.

КПСС делегациясининг бошлиғи съезд қатнашчиларига, коммунистларга ва бутун монгол халқига КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг саломини ва эзгу тилакларини топширганида съезд аҳли бу гапларни гулдурос қарсаклар билан, алоҳида самимият билан кутиб олди.

Залда монгол халқининг содиқ дўсти ўртоқ Л. И. Брежнев шарафига табрик хитоблари янграйди.

Съезд аҳлининг қарсаклари остида ўртоқ Ф. Д. Кулаков Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Монголия Халқ революцион партияси XVII съездига табрикномасини съезд президиумига топширди.

Съезд ўз ишини давом эттирмоқда.

ЧОРВАДОРЛАР ЗАФАРИ

Жиззах область чорвадорлари давлатга гўшт топшириш ярим йиллик планни ошириб бажардилар. Бунга Фориш, Пахтакор, Ғаллаорол, Бахмал ва Жиззах районларининг чорвадорлари катта ҳисса қўшдилар. Гўштга топширилган молларнинг 90 проценти юқори семизликда ўтказилди.

Область бўйича тайёрланган гўшт ўтган йилнинг шу пайтидагидан 540 тонна кўп бўлди. Чорвадорлар ой охиригача ярим йиллик планга қўшимча равишда яна 100 тонна гўшт топширишга аҳд қилдилар.

Н. МИРЗАЕВ.

ЖАМИЯТШУНОСЛАР КЕНГАШИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида 14 июнь куни бўлиб ўтган кенгашда фалсафа ,илмий коммунизм соҳасида ишлаётган ходимларнинг КПСС XXV съезди қарорлари асосидаги вазифалари кўриб чиқилди.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми кўп йиллик, самарали ишлари, республикада бир қанча гидротехника, сув хўжалиги ва энергетика объектларини лойиҳалаш ҳамда қуришда актив катнашганлиги, ишлаб чиқаришда юксак кўрсаткичларга эришганлиги учун Бутуниттифоқ «Гидромеханизация» тресги Ўрта Осиё қурилиш бошқармасининг бошлиғи Михаил Иванович **Зобнин**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор» фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия органларида кўп йиллик, самарали ишлари учун ва туғилган кунига эллик йил тўлганлиги муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Когон район комитетининг биринчи секретари Даврон Ҳафизович **Қурбонов**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республиканинг суд-эксперт муассасаларида кўп йиллик, самарали ишлари учун Ўзбекистон ССР Юстиция министрлигининг Ҳ. Сулаймонова номидаги суд экспертизаси илмий тадқиқот институтининг катта эксперт-криминалисти Санобар Қосимовна **Ҳайдарова**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

ЛУИЗА Фарзалина ва Клавдия Шушаковалар Тошкентдаги устки трикотаж фабрикасининг илғор тўқувчиларидан ҳисобланишади. Бу меҳнатсевар ишчилар икки беш йилликни бир беш йилликда бажаришга аҳд қилишган. Улар ваъдаларининг устидан шараф билан чиқишяпти. Суратда: Луиза Фарзалина (чапда) ва Клавдия Шушаковалар тўқилган трикотаж газламасини кўздан кечиришмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

ИККИ ЖАНГЧИ ДАФТАРИ

ТАҚРИЗ

Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти Улуғ Ватан уруши йилларида жангчи шоирлар томонидан ёзилган шеърларни тўплам ҳолида нашр этиб, хайрли иш қилмоқда. Ўтган йили Буюк Ғалабанинг 30 йиллигини нишонладик. Ана шу буюк сана муносабати билан нашриёт каттақўрғонлик қалам соҳиби Раҳимжон Сатторовнинг «Жасорат» номли шеърлар тўпламини китобхонларга тақдим этди.

Китобнинг номидан ҳам маълумки, ундаги шеърлар баҳодир халқимизнинг жанг майдонидаги буюк жасоратига бағишланган жанговар мисралардир. Раҳимжон Сатторов Улуғ Ватан уруши қатнашчиси. У бир қўлида қурол ва бир қўлида қалам билан гитлерчи босқинчиларга қарши олиб борилган шиддатли жангларда қатнашган. Уруш йилларида чиққан республика газеталарини варақлаган киши унинг саҳифаларида жанг майдонидан юборилган шеърлар орасида Р. Сатторовнинг қаламига мансуб бўлган мисраларни ҳам кўради.

Фронтда ёнма-ён туриб, ёвга қарши баҳодирона жанг қилган дўст-шеригингни асло унутмайсан. Йиллар ўтган сайин гўзал ҳаёт бағрида бахтимиз учун курашганлар ҳақида мовруди келса бир оғиз сўз айтгинг келади. Отахон адибимиз, Ўзбекистон Халқ ёзувчиси Назир Сафаров ҳам худди шундай саховатли иш қилган. Раҳимжон билан бир фронтда, бир маррада туриб, хавфли душманнинг қонли йўлини тўсишда ва уни батамом яксон этиш жангларида актив қатнашган. Шунинг учун ҳам Назир Сафаров жангчи шоир тўпламига кириш сўзи ёзган. Отахон адиб бундай ёзади: «Раҳимжон билан биз бир эмас бир неча марта бир неча сафарларда, Каттақўрғондан Австрия пойтахти Венагача чўзилган қонли ва суронли йўлларда бир-биримизнинг синовимиздан ўтдик. Раҳимжон уруш йилларида жангчи, автоматчи, сиёсий ходим сифатидагина эмас, журналист ва шоир сифатида ҳам ўзини кўрсатди. Окопларда, снарядлар портлаб турган жангларда, жангчилар суҳбатида ҳам синовлардан ўтди».

Устоз қалам соҳиби айтганидек, Раҳимжон Сатторов ўзининг бу илк тўпламига киритган шеърларни мудофаа марраларида, оловли истеҳкомларда, қонли ҳужум жангларида ва тунги нотинч дамларда ер-тўлада милтираган, тўп гильзасидан ишланган жинчироқ шуълаларида ёзган.

Жангчи шоирнинг тўпламга кирган биринчи шеъри «Оқ йўл, ўғлим» деб номланган. 1941 йилнинг июль ойида ёзилган. Шеър санасидан маълумки қалам соҳиби урушнинг дастлабки ойидаёқ қўлига қурол олиб жанг майдонига отланган.

Жангга борсанг, оқ йўл
ўғлим,
ёвни яксон айлагин.
Ерда янчиб, найза
санчиб,
бағрини қон айлагин.
Бу Ватаннинг ҳар сиқим
тупроғи кўзга тўтиё,
Эл-юрт учун димо
кўксинг қалқон
айлагин.

Юқоридаги мисралар она васияти ва жангчи қасамини эслатади. Ҳа, жангга йўл олган ҳар бир Ватан фарзанди азиз эл-юрти учун доимо ўз кўксини қалқон қилиб, даҳшатли ёв ҳамлаларини барбод этиб, ғалаба байроғини баланд кўтаришга интилади. Буни она Ватан олдидаги ўзининг муқаддас бурчи деб билади. Раҳимжон шеърларида ҳам бу эзгу туйғулар, олийжаноб фарзандлик бурчи жўшқин мисраларда жанговар сайқал топади.

Фронтда бўлган киши қай ҳолатда шеър яратилишини яхши тасаввур қилади. Ҳафталаб, ойлаб жангоҳ сурони тинмайди. Жангчи шоирнинг туғилиб ўсган азиз юрти — олис ўлкада йўлини, соғ-омон қайтишини пойлаб ўтирган онаизорини ёки вафодор ёрини бир лаҳза ўйлашга ҳам вақти бўлмайди. Шундай вақтларда ҳам шоирона дил бўлиб турган воқеаларга, жангчи дўстларининг мислсиз жасоратларига бир сўз айтишни истайди. Бундай ҳолатда шеър оташ ичида пайдо бўлади. Жангдан кейин қоғозга тушиб, она диёрга йўл олади. Раҳимжоннинг «Фронтдан хат», «Дадамларни кўрдингизми?», «Солдат қиссаси», «Жангчининг орзуси», «Мактуб» ва бошқа шеърлари шиддатли жанг пайтларида яратилган.

Кичик ҳажмдаги китобчани варақлар эканман, жангчи шоирнинг бир қўлида қалам, бир қўлида қурол билан гитлерчи босқинчиларга қарши чексиз қаҳру-ғазаб билан мардонавор жанг қилганлигини кўз олдимга келтирдим.

Иккинчи бир жангчи шоир Шарофжон Орифийдир. У Шаҳрисабзда яшайди. Касби — ўқитувчилик. Улуғ Ватан уруши фронтларида «Пэтээрчи» яъни танкка қарши отадиган милтиқ мергани бўлган. Яқинда нашриёт унинг «Най садоси» тўпламини китобхонларга тақдим этди. Тўпламга шоирнинг Улуғ Ватан уруши йилларида окопларда ёзилган шеърлари ва урушдан кейинги даврдаги она юрт тароналари кирган.

Мажмуада «Бир тепалик учун бўлган жанг» сарлавҳали шеъри бор. Бу шеър 1943 йил кузида Невиль тепалигидаги шиддатли жанглардан кейин бунёдга келган. Шарофжон бу тепалик учун шиддатли жанглар бораётган вақтда танкка қарши отадиган милтиқ взводининг жангчиси эди. Взвод жангчилари муҳим мудофаа аҳамиятига эга бўлган бу тепаликни қўриқлаб турарди. Гитлерчилар тепаликни қўлга киритиш учун шиддатли жангларни бошлаб юборади. Ҳар куни бир неча марта ана шу тепалик учун қонли ҳамла бошланади. Лекин тепаликка жойлашган Шарофжон взводи жангчилари ёвуз душманга ҳар дафъа қақшатгич зарбалар берадилар. Ана шундай оғир жангларнинг бирида Шарофжон биқинига қора крест тамғаси туширилган душман танкини ишдан чиқаради. Унинг шериклари ҳам зирҳтешар ва ёндирувчи ўқлар билан ҳамла қилиб келаётган душман танклари ва ўзи юрар тўпларининг йўлини тўсиб қоладилар.

Душман тепаликни ололмайди. Баҳодир жангчиларимиз бу жойда мислсиз қаҳрамонлик намунасини кўрсатадилар. Командир ботир взвод жангчиларига раҳмат айтади. У жангчилар орасида Шарофжон ҳам бор эди.

Шарофжон жанг тугаб, оқшом бошланганида ертўлада ўтириб ўзи қатнашган ўша кунги жангга бағишлаб шеър ёзди. Тепалик учун бўлган жангда душман кўп кучидан ажралди. Лекин бизнинг жангчилардан ҳам ҳалок ва ярадор бўлганлар бўлди. Шулардан бири ўтюрак Ўроз жангчи эди. У майдонда қаҳрамонларча жанг қилиб ҳалок бўлди. Шарофжон жанговар дўсти хотирасига қуйидаги сатрларни ёзади:

Тепа учун қирғин жанг,
Даҳшат ва зўр аланга.
Душманнинг ҳолидир
танг —
Зарбдан қочиб ҳар ёнга.
Жанг дудига тўлган кўк,
Еллар ғамгин, сарсари.
Аммо Ўроз отиб ўқ,
Дадил чопар илгари.
Ев ўқидан дафъатан
Ўроз бўялди қонга.
Бахшидадир бу ёш тан
Она юрти — Ватанга.

Шарофжон ҳозир педагоглик иши билан бирга ижод чаманида янги ниҳоллар ундириш учун ғайрат ва қунт билан меҳнат қилмоқда. Янги шеърлар яратмоқда.

Биз икки жангчи дафтари ҳақида сўз юритдик. Уларнинг жангома — шеърлари ёшларимизни она-Ватанга садоқат руҳида тарбиялашда катта тарбиявий аҳамиятга эгадир. Биз икки жангчи шоирга янги ижодий муваффақиятлар истаймиз.

НАЗАРМАТ.

ЎНЛАР ТАШАББУСИ ИЗДОШЛАРИ

ЕЛКАМА-ЕЛКА

Республика саноатининг гигант корхоналаридан бири — «СССР 50 йиллиги» номли Тошкент трактор заводининг неча юзлаб пешқадам ишчилари ўнлар ташаббуси асосида зарбдорларча меҳнат қилмоқдалар. Улар орасида заводнинг моҳир токари Лира Бочкарева алоҳида ўрнак кўрсатиб ишламоқда. Илғор ишчи шу кунларда ҳар қачонгидан ҳам ғайрат билан ишлаб ноябрь ойи ҳисобига маҳсулот етказиб бераётир.

— Мен эришаётган меҳнат муваффақиятларимда ўзаро социалистик мусобақанинг фойдаси катта бўляпти, — дейди у.

Ҳақиқатан ҳам корхонада ишчилар билан ишчилар, цехлар билан цехлар, бригадалар билан бригадалар ўртасидаги меҳнат беллашувлари янгидан-янги ютуқларни қўлга киритишга катта ёрдам бермоқда.

Бундан ташқари ишчиларнинг шаҳардаги бошқа корхоналарнинг пешқадамлари билан тузган мусобақа шартномалари айниқса катта аҳамият касб этмоқда.

— Мен, — дейди Лира Бочкарева, — «Ташсельмаш» заводининг токари Анвар Абдураззоқов билан шахсан мусобақа ўйнаганман. Бу эса айниқса менинг ишимда қатор ютуқларни қўлга киритишимга кўмаклашмоқда.

Лира Бочкареванинг меҳнат шижоатида ва эришаётган муваффақиятларида «Ташсельмаш» заводининг пешқадам токари билан тузган мусобақа шартлари ниҳоятда қўл келиб қолди. Чунки, шу туфайли унинг ўз меҳнат постида эришаётган унумдорлиги бекиёс ўсди, иш сифати тағин ҳам яхшиланди.

— Биз уч йилдан бери бир-биримиз билан мусобақалашиб келмоқдамиз, — дейди Анвар Абдураззоқов.

Ҳа, мана уч йилдирки, бу икки илғор токарнинг меҳнат соҳасида қўлга киритаётган муваффақиятлари ғоятда қувончлидир. Улар тўққизинчи беш йиллик топшириқларини ўз корхоналарида биринчилар қаторида адо этган эдилар. Бу йил эса улар ўнлар ташаббусига қўшилиб меҳнат қилмоқдалар.

Икки мусобақадош вақти-вақти билан бир-бирларининг корхоналарига бориб туришади. Унда улар ўзларининг ибратли тажрибаларини ўртоқлашадилар. Айниқса иш вақтини тежаш, хом ашёни иқтисод қилиш соҳасидаги ютуқларини ўрганадилар, ишлаб чиқариш резервларини қидириб топишда бир-бирларига кўмаклашадилар.

Бу борада Лира Бочкарева ўз мусобақадошига кўп томондан ўрнак бўлди. Шу беш йиллик мобайнида ҳам икки беш йиллик топшириқни бажариш учун курашаётган илғор токарь аёлнинг юксак маррачи кўзлаб иш бажараётганлиги ҳамда фидокорлик кўрсатаётганлиги кўп жиҳатдан намуна бўлмоқда. Чунончи унинг ҳар бир сменада бажараётган иши кейинги пайтларда ғоятда унумли бўлиб бормоқда. Ҳар куни камида 150 тадан ортиқ детални сифатли ишлашга, меҳнат жараёнини жадаллаштиришга эришаётир. Кунлик нормани 170—180 процентга етказиб бажараётган Бочкареванинг ишидаги бундай суръат ва шижоати ўз-ўзидан вужудга келмаяпти. Аввало у ўзи бажараётган ишда ишлаб чиқариш технологиясини мукаммал ва бекаму-кўст билиб олган. Шунинг учун ҳам ускуналарда бирор носозлик пайдо бўлса, уни дарҳол ўзи тузата олади, ишнинг тўхтаб қолишига сира йўл қўймайди.

У заводда яхши рационализатор ҳамдир. Чунки Бочкареванинг таклифи билан қатор иш жараёнлари механизациялаштирилган. Унинг энг сўнгги таклифи билан ясалган пневматик қурилма металларни ўрнатиш жараёнини механизациялаш имконини берди.

Тиниб-тинчимас аёлнинг хаёлида ҳали анчагина ўй-фикрлари бор. Улар аста-секин моддий кучга айланади. Ишлаб чиқариш технологиясини мунтазам равишда такомиллаштириб бориш, вақтни тежаш учун янгидан-янги резервларни қидириб топиш, Лира Бочкареванинг энг эзгу мақсадларидан биридир. Шунинг учун ҳам у яқинда тағин ҳам юксак мажбурият олди. Илғор токарь ўнинчи беш йилликнинг шу дастлабки йилидаёқ улкан маррани эгаллашга қатъий аҳд қилди.

Бу йил корхона коллективи пахтачиликка мослаштирилган янги хил тракторларни кўплаб ишлаб чиқаришга киришган бир пайтда кўпдан-кўп ишчилар янги агрегат учун кўплаб сифатли деталлар ишлаб чиқаришга киришдилар. Бундай ташаббускор ишчиларнинг олдинги сафида Лира Бочкарева ҳам бор. У янги трактор учун бу йил 24 минг комплекс деталь ишлаб беришга ваъда қилди. Бу маррани эгаллаш осон эмас, албатта. Бунинг учун меҳнат унумдорлигини ошириш, бир сменада икки сменага тенг келадиган ишни бажариш лозим. Шунинг учун у меҳнат унумдорлигини пландагига нисбатан 5 процентга оширишга аҳд қилди.

Илғор токарнинг мусобақадоши Анвар Абдураззоқов ҳам худди шу каби мажбуриятларни олиб фидокорона меҳнат қилмоқда.

Икки илғор ишчининг, икки мусобақадош пешқадамнинг мақсади битта — қишлоқ хўжалиги учун кўплаб ғоятда мукаммал ва соз машиналар етказиб беришдан иборат.

Чунки марди-майдон деҳқонларимизнинг саховатли ишларида бундай ажойиб машиналар катта куч ва мадад бўлмоқда. Елкама-елка туриб мўлкўлчилик учун курашаётган ишчилар билан дала меҳнаткашларининг бирдамлиги бу машиналарнинг девкор ишларида яна ҳам ёрқин акс этади.

Я. ТЎХТАЕВ.

ОБЛАСТЬ СОВЕТИ ДОИМИЙ КОМИССИЯЛАРИДА

Меҳнаткашлар депутатлари область Советининг қишлоқ хўжалиги бўйича ҳамда алоқа ва транспорт доимий комиссияларининг қўшма кенгаши бўлиб ўтди. Комиссия аъзолари бошоқли дон экинлари ўрим-йиғимига тайёгарликнинг бориши ҳақидаги масалани қараб чиқдилар. Кенгашда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ва сифати бўйича область инспекциясининг бошлиғи Н. Н. Носиров ва область юк ташиш тресты бошқарувчиси М. Ғ. Ғофуровларнинг ахборотлари тингланди.

* * *

Ирригация ва мелиорация бўйича доимий комиссиянинг Бўстонлиқ район сув хўжалигида бўлиб ўтган кўчма кенгаши КПСС XXV съезди қарорлари асосида ишлаб чиқилган суғориладиган ерларда сув таъминотини яхшилаш борасидаги тадбирларнинг бажарилишини қараб чиқди. Депутатлар суғориш системалари область бошқармасининг бошлиғи У. В. Муслимовнинг сўзини тингладилар.

* * *

Халқ маорифи бўйича доимий комиссия болаларнинг ёзги дам олиш масаласини қараб чиқди. Область халқ маорифи бўлимининг мудири А. С. Солиев депутатларга ахборот берди.

* * *

Область Советининг соғлиқни сақлаш ва социал таъминот бўйича доимий комиссияси эса Ўрта Чирчиқ райони ва Чирчиқ шаҳрида аҳолига медицина хизмати кўрсатишнинг ҳамда Бўка районидаги тез ёрдам хизматининг аҳволини муҳокама қилди.

* * *

Ёшлар билан ишлаш бўйича тузилган доимий комиссия кенгашида ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш соҳасида Ангренда амалга оширилаётган ишлар кўриб чиқилди. Республика ҳарбий комиссарининг ўринбосари Т. Х. Аҳмаджонов сўзга чиқиб, депутатларга шаҳарда ёшлар билан олиб борилаётган ибратли тадбирлар ҳақида сўзлаб берди.

Орджоникидзе районидаги «Коммунист» колхозида етиштирилган ҳосилни йиғиштириб олиш ва шаҳар меҳнаткашларига жўнатишда мактаб ўқувчилари, техникумларнинг студентлари яқиндан ёрдам беришмоқда. Суратда: Тошкентдаги полиграфия билим юртининг талабалари карамларни яшикларга жойлаштирмоқдалар.

Ф. Абдурасулов фотоси.

ЯНГИ УФҚЛАРНИ КЎЗЛАБ

ДЕПУТАТ ВА ҲАЁТ

КПСС XXV съездида ўрток Л. И. Брежнев партия Марказий Комитети ҳисоботи юзасидан қилган докладида шундай деди:

«...Ҳозирги вақтда Советлар депутатларининг ташаббуси билан кўпгина муҳим масалалар қўйилмоқда ва ҳал қилинмоқда. Шуни очиқ айтиш керакки, депутатларнинг сайловчилар берган наказларига асосланиб киритаётган таклифлари халқимизнинг, бутун ҳаётимизнинг талаблар ва эҳтиёжларини акс эттирмоқда».

Советлар, кўпсонли депутатлар фаолиятининг съездда шундай эътироф этилиши халқ вакилларини янада активроқ ишлашга руҳлантириб юборди. Областимиз шаҳар ва район, қишлоқ ва посёлка Советлари депутатлари бундан буёнги ижтимоий фаолиятларини XXV съезд ўртага қўйган янги вазифаларни бажаришга қаратмоқдалар. Қилинган ишларни жамлаб, хулоса ясаб, келгусида амалга ошириладиган режаларни белгиламоқдалар.

Съезд шарафига бошланган умумхалқ ҳаракатида актив иштирок этган областимиз маҳаллий Советларининг депутатлари анчагина салмоқли муваффақиятларга эришдилар. Халқ хўжалиги барча соҳаларида давлат планлари ва социалистик мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилишида, халқ турмуш фаровонлигининг юксалишида депутатларнинг ҳиссаси катта бўлди.

Ўзбекистон металлургиясининг маркази бўлган Бекободда ўтган йилнинг ноябрь ойидаёқ саноат маҳсулотини ишлаб чиқариш ва реализация қилиш, шунингдек халқ хўжалиги юкларини ташиш бўйича беш йиллик план шараф билан уддалаб қўйилди. Бу, албатта, шаҳар партия ва совет органларининг ташкилотчилик ишини юқори даражада олиб борганларининг қонуний натижаси бўлди.

Шаҳар Советига сайланган депутатларнинг асосий қисми бевосита ишлаб чиқаришда банд бўлган кишилардир. Улар шаҳар Советининг сессиясида, доимий комиссиялар ва шаҳар ижроия комитети мажлисларида ишлаб чиқаришга доир масалаларни чуқур ўргандилар. Қабул қилинган қарорларнинг ижроси устидан қатъий назорат ўрнатилган.

Шаҳар ижроия комитети жамоат ташкилотларининг актив ёрдамига таяниб меҳнаткашлар оммасини Совет ишларига кенгроқ жалб қилмоқда. 322 та ана шундай ташкилотга уюшган 6855 киши жамоатчилик асосида давлат ишларини бошқариш, иқтисодий ва маданий қурилиш масалаларини ҳал этишда сидқидилдан иштирок этмоқда. Шаҳар ижроия комитети ободонлаштириш ишларида корхоналар, ташкилотлар, маҳалла комитетларининг фаол қатнашувларига эришмоқда. Ана шуларнинг фонди ҳисобидан ҳар йили 500 минг сўм атрофида маблағ юқоридаги мақсадлар учун сарфланяпти. «Ленинград», «Физкультура», Охунбобоев номли ва Кутузов маҳалла комитетлари, шаҳар Советининг Н. Соловьев, Х. Шакуров, Б. Ғойибназаров, Д. Гузеватий, Р. Фоломушкин ва бошқа кўплаб депутатларининг фаолияти диққатга сазовордир.

Деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, қишлоқда турмуш маданиятини янада ривожлантириш масалалари область колхоз ва совхозларида меҳнат қилаётган депутатлар диққат-эътиборининг марказидадир.

Пискент райони меҳнаткашлари деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларини етиштириш тўққизинчи беш йиллик планларини барча кўрсаткичлар бўйича ошириб бажардилар. Ўтган йили давлат омборига 38 минг тонна халқ хўжалик планида кўзда тутилганидан 2100 тонна ортиқ пахта етказиб берилди. Район аҳолисига маданий-маиший, савдо хизмати кўрсатиш ҳажми пландаги 386 минг ўрнига 392 минг сўм қилиб адо этилди. Давлат ва кооператив савдодаги чакана товар обороти ҳамда умумий овқатланишнинг умумий ҳажми 1974 йилдагига нисбатан 7 процентга ошди.

—КПСС XXV съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XIX съезди олдимизга катта вазифалар қўйди, — дейди район ижроия комитетининг раиси М. Халилов,— Айниқса, ишлаб чиқариш сифати самарадорлигини ошириш депутатларимизнинг доимий диққат-эътиборида бўлади. Бу борада бизга съезд қарорлари, КПСС Марказий Комитетининг 1971 йилдаги «Меҳнаткашлар депутатлари район ва шаҳар Советлари ишини янада яхшилаш чоралар тўғрисида»ги қарори ва «СССРда меҳнаткашлар депутатлари Советлари депутатларининг Статуси тўғрисида»ги Қонун дастуриламал бўлиб хизмат қилаётир.

Ҳа, партия съезди меҳнаткашларнинг социал-маданий ҳаётида янги уфқларни кўрсатиб берди. Депутатларнинг бундан буён ана шу уфқларни кўзлаб ўз ҳаракатларини фаоллаштирадилар. Зеро, депутатнинг виждон бурчи, меҳнаткашлар унга билдирган юксак ишонч шуни тақозо қилади.

Б. НУРМУҲАМЕДОВ,
область ижроия комитетининг инструктори.

«МОСКВА» МЕҲМОНХОНАСИ

Охунбобоев номли майдон атрофи келажакда пойтахтимиздаги энг гавжум жой бўлиб қолади.

Революция хиёбонидан Охунбобоев номли майдонгача бўлган янги Тошкент композициясини якунловчи улуғвор бино — «Москва» меҳмонхонаси шу ерда қурилади.

Ҳозир қурилиш лойиҳаси тайёр. Бино 21 қаватли бўлиб, ўзининг замонавийлиги, гўзал миллий архитектураси билан атрофдаги бинолардан ажралиб туради. Меҳмонхонанинг ички ва ташқи томони мармар, гранит ва бошқа хил тошлар билан безатилади.

«Ташгипрогор» институтининг 3-устахонаси томонидан яратилган меҳмонхона лойиҳаси асосида «Висотстрой» тресты коллективи қурилишни бошлайди.

НОТЕКИС ЙЎЛ

(Терговчи ҳикояси)

ЎТГАН ЙИЛИ айни буғдой пишиғи эди. Сафартош қишлоғида содир бўлган бир қотиллик билан шуғулланишга тўғри келди. Иш жуда чигал бўлиб, бир ярим ой вақтни олди.

...Эсимда, чоршанба куни эди. Эрталаб ишга келдим. Тўсатдан навбатчи сержант «Ўртоқ майор, Сафартошдан телефон қилишди, бир шоферни ўлдириб кетишибди» деб қолди...

Биласизми, терговчи бўлиб чорак асрдан буён хизмат қиламан. Турли районларда, турли лавозимларда ишладим. Баъзилар одамнинг эти ўлиб, хавф-хатарларга, совуқ хабарларга ўрганиб кетади, дейишади. Билмадим. Менда бошқача бўлади. Ҳар гал машъум дарак эшитганимда баданим жимирлашиб кетади. Бу сафар ҳам шундай бўлди.

Тезда йўлга отландим. Ердамга икки ходимни қўшиб беришди. Исковчи итни ҳам олиб олдик.

Соат ўнларда колхозга оператив машинада етиб бордик. Ҳашаматли идора олдида раис ва яна уч-тўрт киши кутиб туришган экан. Ҳамма хомуш. Воқеа рўй берган жойга жўнадик.

Икки терак бўйи кўтарилган қуёш бир нуқтада туриб олиб, борлиқни аямай қиздирарди. Эпкиндан асар йўқ. Ҳаво дим. Нафас олсанг ичингга олов киради. Сукунатда қотиб қолган дов-дарахтлар расмдагидек қилт этмайди. Қишлоқдан четга чиқдик. Оппоқ, сертупроқ, нотекис йўл қирга ўрмалади. Ҳадемай машина чапга бурилиб, бепоён буғдойзорлар орасига шўнғиди. Чор атроф қир-адрлар сариқ, уфқ сариқ, осмон, офтоб ҳам сариқ. Ҳаммаёқ сап-сариқ.

Бир маҳал тўхтадик. Унг томонда қўш туп дарахт, қандайдир юк машинаси, унинг ёнида турган бир нечта одам кўзга ташланди. Ерга тушиб, уват ёқалаб бордик.

Дарахтдан йигирма қадамча нарида, марза зиҳида муккалаб ётган, оқиш кўйлакли кимдир кўринди. Тепасига бордик. Бир қўл узатиғлиқ, бир қўл ёнда. Қоп-қора жингалак сочлар тўзғиб кетган. Сўл чеккасини бир тутам похолга қўйиб, хотиржам юзли, ўттиз ёшлар чамасидаги бир йигит ётарди. Гўё у ишдан чарчагану, бир зумгина дам олмоқчи бўлиб чўзилган. Лекин унинг орқаси чап курагининг ости, оқиш кўйлагининг таги қип-қизил... Бу — қотиб қолган қон, жароҳат ўрни. Пичоқ шу ерга урилибди.

— Сержант Раҳимов, итни изга қўйинг, лейтенант Зокиров, сиз эса атрофни текширувдан ўтказинг, фоторасмга олинг. Шошмасдан ишга киришинглар...

— Хўп бўлади, ўртоқ майор!

Мен одамлар билан гаплашишга киришдим.

Обид Қодиров!.. Бечора Обиджон... Ярим соат ичидаёқ у тўғридаги ҳамма нарса очиқ-ойдин бўлди қўйди. Ишчан, ўз касбини севган, ҳалол, покиза шофёрлардан экан. Тўрт фарзанд отаси. Ғамаламдан ўзини йўқотиб қўйган, паҳлавон ўғлонидан жуда бўлган ота-онага жуда раҳмим келиб кетди. «Болаларингизни тирик етим қилиб қайларга кетдингиз». Гангиб қолган жувон одамлар қўлидан юлқиниб чиқиб, ўзини Обиджон устига ташламоқчи бўларди...

Бу беозор йигитда кимнинг қасди бўлиши мумкин?!

Кеча кечқурун хирмонда ҳеч ким бўлмаган. Бригадир правление мажлисида, қоровул ота кийимларини алмаштириш учун уйига кетган. Лекин кетиш олдидан шийпонда беш-олти йигитнинг чақчақлашиб, ичишиб ўтирганини кўрган. Улар орасида Обиджон бормиди, йўқмиди, аниқ билмайди. Борга ўхшовди, деди ота ахийри.

— Темир Пўлатович, ит изларни олмаяпти, майда қалампир сепиб кетишганга ўхшайди, мана тупроқ намунаси, — деди бир маҳал ҳансираб келган Раҳимов.

Қалампир!.. Демак бу ишни тажрибали жиноятчи қилган. Бунга шак-шубҳа қилмаса ҳам бўларди.

Атрофни тинтув ҳам кўнгилдагидек натижа бермади. Наҳотки қотил ёки қотиллар биронта из қолдирмаган бўлса?

Ниҳоят хирмон шийпонида Обиджон билан бирга бўлганларни аниқлашга ва қўлга олишга муваффақ бўлдик. Уларнинг ҳаммаси — олти йигит Обиджоннинг ўтиришда қатнашганини, аммо машинадаги тўла ғаллани омборга элтиши керак бўлгани учун ичкилик ичишдан бош тортганини бир оғиздан тасдиқлашди.

Булардан ташқари, яна бир кишини — шу қишлоқлик «Розиқ фаранг» лақабли йигитни ҳам қамашга тўғри келди. Гарчанд Розиқнинг Обиджон ишига даҳлдорлиги ҳақида ҳеч қандай далил бўлмаса ҳам уни ҳисобга олдик. Нимага деганда, бирнеча марта қамалиб чиққан, иш жойининг тайини йўқ, сирли ҳаёт кечирувчи бир шахс эди у. Қотилликда унинг қўли бўлиши эҳтимолдан холи эмасди...

Лекин эртаси куни сафартошлик ҳурматли кишилардан бири Эргаш отанинг ўғли Нодир ва Розия деган яна бир қиз келиб Розиқнинг жиноятга алоқаси йўқлиги ҳақида гувоҳлик бердилар. Уларнинг гаплари диққатга сазовор эди. Розиқни қўйиб юборишга мажбур бўлдик.

Орадан йигирма беш кун ўтдиям, иш юришмасди. Қамалган олти йигитдан биронтасининг ҳам жиноятга дахлдор эканлигини исбот қилолмадик. Обиджон қош қорайганда машинасида ғалла билан жўнаб кетган. Шийпондаги йигитлар эса бир оздан сўнг қисқа йўл билан жам бўлиб, қишлоққа йўл олишган. Вассалом!..

ЙИГИРМА САККИЗИНЧИ куни кабинетда Эргаш ота пайдо бўлиб қолди. Етмишларга борган баланд бўйли, барваста, мўйлабдор, озғин, қорамтир, ола дўппили, чўзиқ юзли отахон бардам, босиқ эди. Лекин қисиқроқ, маънодор, сарғиш киприкли кўзлари безовта, ташвишли боқарди.

(Давоми 4-бетда).

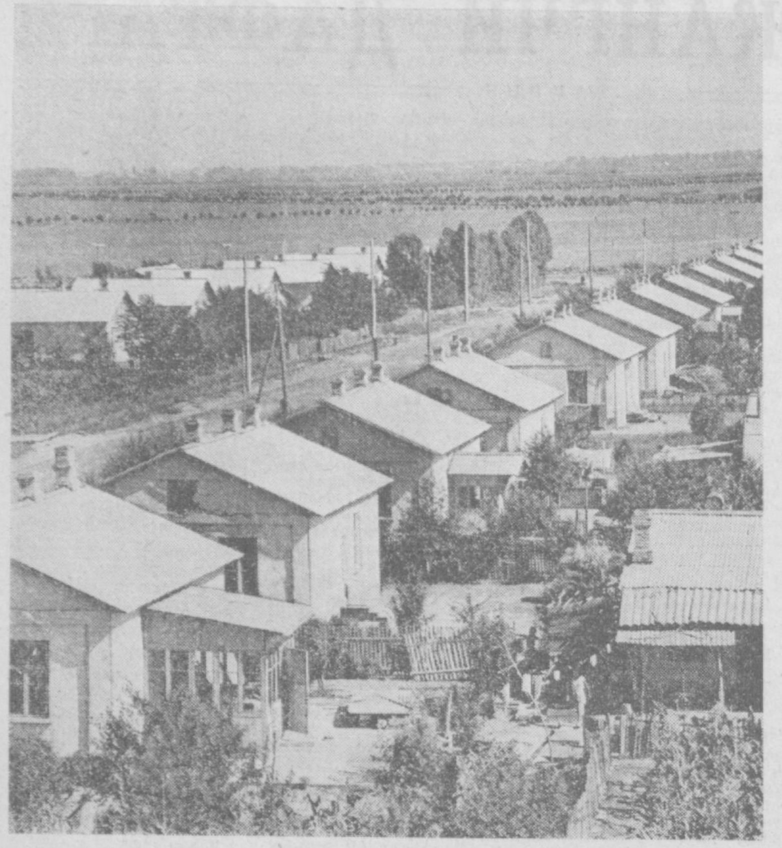

Юқори Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхоз аъзолари йил сайин қишлоқ хўжалик маҳсулотларидан мўл даромад олиб келмоқдалар. Хўжалик аъзоларининг йиллик даромадлари ўртача 8 миллион сўмни ташкил этади. Бу маблағларнинг 500 минг сўмдан ортиғи маданий-маиший эҳтиёжларга сарф этилади. Колхоз марказида қад кўтарган типовой уйлар қишлоқ кўркига-кўрк қўшмоқда. Суратда: қишлоқ кўринишларидан бири. Г. Пун фотоси. (ЎзТАГ).

КОЛХОЗДА ТЎЙ

Шу кунларда тўйлар ҳақида анча-мунча гаплар бўлаяпти. Биз ҳам ўз колхозимизда тўйларни ўтказишни тартибга солганмиз. Хусусан, бундай тантанани бошидан охиригача ўтказишда колхоз партия комитетининг аъзоси Карим Аҳмедов бошлиқ беш кишидан иборат комиссия масъул қилиб тайинланади. Бу комиссия тўй билан алоқадор бўлган ҳамма масалаларни кўриб чиқади. Тўйни қачон, қаерда ўтказиш тартибини белгилайди. Тўй эгаси билан бамаслаҳат тахминий харажатларни ҳам аниқлайди. Асосан тўй кечқурун соат 9 дан бошланиб, соат 12 да якунланади. Колхозда тўйимнинг довруғини бошқалар билсин, деб «жар соладиганлар» деярли йўқ. Кимнинг тўйи бўлмасин, колхоз правлениеси аъзоларидан вакиллар иштирок этади. Аммо, ҳамма иш ҳам кўнгилдагидек бўляпти, деб айтишга вақт эрта. Қудалар ўртасидаги олди-бердилар туфайли келиб чиқадиган кўнгилсизликлар, ёшларнинг муҳаббатига риоя этмай оилада совуқчилик туширишга сабаб бўлаётган баъзи ота-оналар билан ҳали кўп ишлашга тўғри келади. Тўй комиссияси бундан буён ана шундай камчиликларни тугатишни инобатга олиб, қўйган.

З. ЖАЛИЛОВ,
Тошкент районидаги Охунбобоев номли колхоз раиси.

КИЧКИНТОЙЛАРГА ҒАМХЎРЛИК

Янгийўл шаҳар халқ маорифи бўлими мактаб ўқувчилари ёзги каникулларини кўнгилли ўтказишлари учун бир қанча ибратли ишларни амалга оширди.

Шаҳардаги Пушкин номли маданият ва истироҳат боғида 150 ўринли пионерлар лагери очилди. Пионер лагерига халқ маорифи соҳасида кўп йиллар ишлаб, бой тажриба орттирган педагог Екатерина Васильевна Скоробогатова бошлиқ қилиб тайинланди. Малакали тарбиячилар, ишчан пионервожатийлар, физкультура ўқитувчилари жалб қилинди. Шаҳар умумий овқатланиш тресги малакали ошпазларини мана шу пионер лагерига юборди.

— Бундан ташқари, ўнта мактаб ҳузурида соғломлаштириш лагери очдик,— дейди шаҳар халқ маорифи бўлимининг мудири Турғунбой Холматов.— Бу йил шаҳар марказий пионер лагерида ва мактаблар ҳузуридаги соғломлаштириш лагерларида 2000 ўқувчини дам олишига шароит яратиляпти. Пионер лагери керакли инвентарлар билан таъминланган. Ўқувчилар вақтларини яхши ўтказишлари учун ҳар хил тўгараклар ишлайди. Пионерлар шаҳримиз ва районимизнинг диққатга сазовор жойларига экскурсияга чиқадилар, походлар уюштирадилар. Шаҳар касаба союз ташкилоти лагерни ўз оталиғига олиб, етарли миқдорда маблағ ажратди.

Т. ЮСУПОВ.

Реклама ва эълонлар

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА
15 ИЮНДА КЕЧ СОАТ 7.30 ДА
ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ
САИД АҲМАД
«КЕЛИНЛАР ҚЎЗҒОЛОНИ»
(3 пардали ҳажв)
Саҳнага қўювчи режиссёр — Б. ЙЎЛДОШЕВ.
Рассом — Г. БРИМ.
Режиссёр ассистенти — М. АЗИМОВ.
Музика раҳбари — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Ғ. АЗИМОВ.

ОБУНАЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

ҚУЙИДАГИ МАРКАЗИЙ ГАЗЕТАЛАРГА
ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА

«ИЗВЕСТИЯ».
«КОМСОМОЛЬСКАЯ ПРАВДА».
«МЕДИЦИНСКАЯ ГАЗЕТА».
«ПРАВДА».
«ПИОНЕРСКАЯ ПРАВДА».
«СЕЛЬСКАЯ ЖИЗНЬ».
«КРАСНАЯ ЗВЕЗДА».
«СОВЕТСКАЯ КУЛЬТУРА».
«СОВЕТСКАЯ ТОРГОВЛЯ».
«СОВЕТСКИЙ ПАТРИОТ».
«СТРОИТЕЛЬНАЯ ГАЗЕТА».
«СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ ИНДУСТРИЯ».
«СОВЕТСКАЯ РОССИЯ».
«ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА».

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлигининг «СОЮЗПЕЧАТЬ» бошқармаси.

9-ПОЛИГРАФЧИЛАР ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1976—1977 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ ЎРТА МАЪЛУМОТЛИ ЛИНОТИПИСТ, ҲАРФ ТЕРУВЧИ, ПЕЧАТНИК ВА МУҚОВАЧИЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ.
БИЛИМ ЮРТИГА 15—16 ЁШДАГИ 8-СИНФНИ ТАМОМЛАГАН ЎҒИЛ ВА ҚИЗ-БОЛАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.
Билим юртини тамом қилганлар тўлиқ ўрта маълумот ва ҳунар олганликлари ҳақида диплом оладилар.
БИЛИМ ЮРТИНИ ИМТИЁЗЛИ ДИПЛОМ БИЛАН ТАМОМЛАГАНЛАР МОСКВА ВА ЛЬВОВ ПОЛИГРАФИЯ ИНСТИТУТЛАРИГА ЎҚИШГА ЮБОРИЛАДИ.
Ўқиш муддати узлуксиз меҳнат стажига киради.
МАШҒУЛОТЛАР ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.
Билим юртига қабул қилинганлар бепул кийим-бош, уч маҳал овқат ёки 30 сўм миқдорида стипендия билан таъминланадилар.
ЗАРУРИЙ ҲОЛЛАРДА ЁТОҚХОНА БИЛАН ТАЪМИН ҚИЛИНАДИЛАР.
Ўқиш— 1 сентябрдан бошланади.
Билим юрти адреси: Тошкент шаҳар, Чилонзор район, Нурхон кўчаси, 21-уй. (Телефонлар: 77-10-56, 77-10-33 (6, 7, 9, 11, 13, 16-троллейбуслар ва 2, 3, 6, 24, 33, 34, 50, 54 ва 131-автобусларнинг «Волгоград» бекати).

МУҲРЛАНГАН ЛАҲЗАЛАР

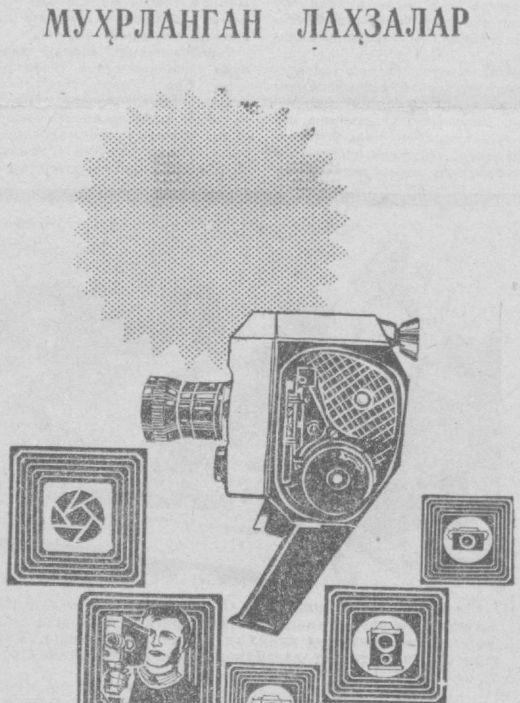

МУЛЬТИПЛИКАЦИОН ФИЛЬМЛАРНИ, ОИЛАВИЙ КИНОХРОНИКА ВА ТАСВИРИЙ ФИЛЬМЛАРНИ ҲАР БИР КИШИ СУРАТГА ОЛИШИ МУМКИН.

«ЛАДА» КИНОСЪЕМКА КАМЕРАСИ 1965 ЙИЛДА ЛЕЙПЦИГ ЯРМАРКАСИНИНГ КАТТА ОЛТИН МЕДАЛИНИ ОЛГАН ЭДИ. Камерада суратга олишнинг тўрт хил тезлиги экранда воқеа ривожини секинлаштирилган, нормал ва жадаллаштирилган тезликда гавдалантириш, шунингдек мультипликацион фильмлар суратга олиш имконини беради.

Баҳоси — 320 сўм.

«АЛЬФА» ЯРИМ АВТОМАТ БИЛАН ҲАТТО ЯНГИ ЎРГАНАЁТГАН КИНОҲАВАСКОР ҲАМ СУРАТГА ОЛИШИ МУМКИН. Экспозициянинг ярим автомат установкаси натура ва павильон съемкаларини катта аниқликда ва гарантияли олиб боришга имкон беради. Лента ўтказувчи механизмнинг бешта тезлик режими эса тасвирда эпчиллик, моҳирлик усулларини ҳосил қилишга ёрдам беради.

Баҳоси — 240 сўм.

Кинокамералар фойдаланишга қулай, замонавий ташқи кўринишга эгадирлар. Уларнинг конструкциялари съемка техникасини тезда ўрганишга имкон бериб, стабил ва узоқ муддат ишлашини таъминлайди.

ФИЛЬМНИ НАМОЙИШ ҚИЛИШ УЧУН ЭСА КИНОПРОЕКТОР ЗАРУР.

«ВОЛНА» универсал кинопроекторини сотиб олишни маслаҳат берамиз.

Кинопроектор ҳам 8 миллиметрлик стандарт киноплёнкага ҳамда «Супер-8» типидаги плёнкага суратга олинган оқ-қора ва рангли фильмларни намойиш этишга мўлжалланган. Фильм каналига плёнка солиш ва уни бабинага қайта ўраш автоматик равишда амалга ошади.

КИНОПРОЕКТОР ОДДИЙ ВА ФОЙДАЛАНИШ УЧУН ҚУЛАЙДИР.

Баҳоси — 95 сўм.

САВДО ТАШКИЛОТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«УЗКУЛЬТТОРГ» РЕСПУБЛИКА ЧАКАНА САВДО БАЗАСИ ХИЛМА-ХИЛ МАДАНИЙ-МАИШИЙ МОЛЛАРНИ ТАКЛИФ ЭТАДИ.

«УЗКУЛЬТТОРГ» РЕСПУБЛИКА БАЗАСИ.
«УЗТОРГРЕКЛАМА».

Телевидение

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ 1-А («ВОСТОК») ПРОГРАММАСИ

10.00—Янгиликлар. 10.10 — Гимнастика. 10.30 — Телеспектакль. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 16.10—Г. Марков ижоди. 16.55 — **Эски қалъа** (бадиий фильм. 2-серия). 17.45—«Объектив». 18.20 — Концерт. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Расмларда қуёш акси бор. 19.30 — Телефильм. 20.00 — Терентий Семёнович Мальцев ҳикоя қилади. 20.30 — **Ўғил** (бадиий фильм). 22.00 — **«Вақт»**. 22.30 — **Футбол: «Динамо» (М) — «Спартак»**. 00.15 Концерт. 00.40 — От спорти бўйича СССР чемпионати. 01.10 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.25 — Кўрсатувлар программаси. 18.30 — Қизиқарли учрашув. 19.15 — **«Ахборот»**. 19.30 — Ёдгорликларни сақлаш —умумхалқ иши. 20.00—«Бунёдкор». 21.00 — **«Ахборот»**. 21.20 — Тошкент кўргазма заллари бўйлаб. 21.50—Концерт. 22.30 — Қишлоқ хўжалиги билимлари телевизион халқ университети. 22.55—Кинокўрсатув.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.00 — Тошкент кўрсатувлари. 19.05 — Кинофильм. 19.20 — Абитуриентлар учун. Математика. 20.20 — Тошкент янгиликлари. 20.35 — Концерт. 21.05 — Абитуриентлар учун. Физика.

Театр

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 15|VI да **Келинлар қўзғолони** (премьера), 16|VI да **Оқшомдан тушгача.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 15|VI да **Беш кунлик куёв** (17.30). 16|VI да **Тинмасин соз** (18.00).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Катта цирк томошалари** (19.30).

Кино

15 ИЮНДА

Сенсиз кечган ҳаёт — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА», «ҚОЗОҒИСТОН», «КОМСОМОЛ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «НУКУС» (тоқ соатларда).

Бегона кишилар учун концерт — «ҚОЗОҒИСТОН» (тоқ соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Оқ тиш; Оқ тишнинг қайтиши — «ВОСТОК» (10, 13, 16, 18.30, 21.00), «ДРУЖБА» (11, 14, 17, 20.00).

ТОШКЕНТ «МИКОНД» ЗАВОДИГА

вентиляция бўйича бюро бошлиғи, электр ускуналари бўйича инженер, вентиляция бўйича катта техник, катта теплотехник, теплотехник, план ва ёрдамчи группаларни таъминлаш бўйича раҳбарлар, слесарь-асбобсозлар, фрезерчилар, токарлар, сайқал берувчилар, чархловчилар, электриклар, ВОХР ўқчилари, омборчилар, йиғувчилар, қайнатувчилар, контролёрлар, мисгарлар, ўлчовчилар, операторлар, сортировкачилар

КЕРАК

МУТАХАССИСЛИККА ЭГА БЎЛМАГАНЛАР 1—6 ОЙ ДАВОМИДА ЎҚИБ КАСБ ЎРГАНИШЛАРИ МУМКИН.

Ишчиларга завод транспорти хизмат кўрсатади.

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси, ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

Нотекис йўл

[Боши 3-бетда].

— Келинг, отахон, марҳамат, креслога!

— Келдим, ука, — деди у салмоқланиб оҳиста ўтираркан, — шу, ўртоқ майор, ўзингизни ўша куни қишлоқда кўрганимдан бери оромим бузилди. Кейинроқ биззи ўғил бир қиз билан олдингизга кеб кетган экан. Шу келишганда ҳалиги Розиқни қутултириб кетишган экан. Ҳайрон бўлдим. Нега десангиз мен ҳам ундан хавфсировдим.

— Нима, бирон гап бўлдими?

— Бўлганда қандоқ. Ман гапирай, сиз эшитинг... Обиджон шундоқ бўлган куни кенжа ўғлим Нодир ишдан жуда кеч — эрталабга яқин қайтди... Мен ҳам, онаси ҳам кўрмаганмиз... Нодир — кенжатойим. Уч-тўрт йил бурун ўнни битириб, институтга киролмади. Армияга бориб келди. Бурноғи йили қайтгач, колхозда ишлай бошлади. Бинойидай ҳунари бор. Тракторчи. Ўша йили қўшнимиз Розиқ ҳам ардимдан қутулиб келди. Икковининг нон-қатиқ бўб юрганини бир-икки пайқаб қолдим. Ўғлимни койидим, у безори билан ошна бўлма, қозонга яқин юрсанг қораси, ёмонга яқин юрсанг балоси юқар, дедим. Бўлмади. Ўғлим «Ота, менинг ҳам елкамда бошим бор, унча-мунчага ақлим етади» — деди.

Икковини кўрсангиз — икки дунё. Биззи ўғил сизга ўхшаш келишган, паҳлавон бола. Аммо табиати тантиғроқ. Энди ўйласам бунгаям ўзимиз айбдор эканмиз. Кенжатойимиз, деб ёшлигиданоқ кўнглига қарайвердик. Нима деса, бор қилардик. Онасига ҳам, менга ҳам, икки акасига ҳам эркалик қиларди. Оқибатда болани бузиб қўйибмиз.

Катта бўлди. Аммо чўрткесар, кўнглига келганини қайтармайдиган, пулпарастроқ бўлди. Писмиқроғ, ичимдагини топ, дейдиган бўлди. Қисқаси, яхлит йигит чиқмади... Бироқ, меҳнаткаш. Бошлиқларнинг гапини қайтармайди. Ўтган кузда, бехабармиз, уч кеча уч кундуз трактордан тушмай бригадир айтган муддатда шудгор планини бажариб берибди. Ана шунақа қайсар. Ёпирай, қандоқ чидадийкин, деб ўйлайман. Ўзиниям она сути оғзига кепти. Раис ҳам тантилик қилиб, бир қўй совға қилди. Бола хурсанд бўлди. Оғзининг таноби қочиб юрди. Ҳозир буғдой ўримида комбайн ҳайдаётувди..

Розиқ деганимиз бўлса, Нодирнинг бутунлай тескариси. Илгари кисавур эди. Чўнтакка тушарди, дейишади. Ҳамирдан қил суғургандай ишларкан, баччағар. Шундан фаранг дейишаркан. Ўзиям кўримсиз. Паст бўйли, қоп-қора, мужиқул. Ёнғоқнинг қора қўсаги бўладию, айнан ўзи. Кам гап, лекин айёр. Колхозда хўжа кўрсинга ишлайди. Бир қарасанг йўқ бўб қолади, бир қарасанг — бор. Ёшиям қирқлардан ошган...

— Бу гапларни биламиз, отахон, муддаога ўтаверинг.

— Муддаога ўтадиган бўлсак, ука, гап бундай... Шундай қилиб ўша куни ўғлим кеч қайтди. Эрталаб шов-шув, нима дейсан, Қодирнинг ўғли Обидни далада ўлдириб кетишибди. Нодирни сиқувга олдим. Туни билан қаёқда юрувдинг, деб. Олдинига тихирлик қилди. Кейин чечилди. Розия билан бирга эдим, шуниям ҳисоб бераманми, деди... Рости гап, хижолат бўлдим. Розия—Ҳасан деганимизнинг қизи. Яхши танийман. Жуда баявой, комсомол қиз...

Лекин кунлар ўтган сайин Нодирнинг кўринишида қандайдир ўзгаришлар бошланди. Мутлақо гапирмайдиган, одамови бўб қолди. Ранглари синиқди, юриш-туриши ноаниқ. Саҳарлаб ишга боради, келади. Ёлғиз ўзи уйга қамалволади. Овқат ейишининг мазаси йўқ. Розиққа қўшилмай қўйди. Бир-икки қаттиқ кайф бўб келди. Ўзича ғулдирайди.

Бир куни хирмонга бориб қолдим. Розия ҳам ўша ерда, газета-журналлар оборган экан. Сўзлашиб ўтириб, гап орасида Обид ўлган куни Нодирни кўрувдингми, деб сўрадим. Уялди шекилли, аввал индамади. Кейин «Ўша куни ҳам бу ерга келган эдим, ўнгача далада бўлдим, қайтишда Файзулла аканинг машинасида кетдим. Кетишим олдидан Нодирингиз «Биров сўраса туни билан бирга эдик, менинг туғилган кунимни нишонладик, Розиқ акаям бор эди, деб айтгин», деди. Мен ҳайрон бўлдим. Яқинда районга чақиртиришди. Розиқ ака қамоқда экан. Сўроқда Нодир акам айтганларини такрорладим. Қистаб қўймади. Кўнглига қарадим», — деди.

Бу гаплардан кейин мени васваса босди. Ҳар хил фикрлар миямни кемира бошлади. Ўша куни тун ярмида Нодир келди. Ўласи кайф. Келди-ю, ўзини каравотга отди. Бир маҳал ўзидан-ўзи «Йўқ! Йўқ! Бормайман!.. Урманг... Урманг!..» деб бақириб, алаҳсирай бошлади. Туни билан мижжа қоқмай бошида чол-кампир ўтириб чиқдик.

Эрталаб турди-ю, чой ҳам ичмай ишга кетди. Орқасидан мен ҳам отландим. Тўппа-тўғри Қўштутга, Обид ўлдирилган ерга жўнадим. Нечундир хаёлимда Нодир ўша ерда тургандай бўлаверди. Борсам ҳеч ким йўқ. Анчагача атрофни, буғдой ичларини кезиб юрдим. Бир маҳал йўлда, похоллар орасидан сариқ занжирли мана бу қўл соатини топиб олдим. Топиб олдиму, юрагим ёрилиб кетаёзди, дармонсизланиб ўтириб қолдим... Чунки Розиқнинг қўлида бу соатга бир кўзим тушган эди...

Эргаш ота чўнтагини кавлади. Кафтида сариқ занжирли соат кўринди. Уни оҳиста стол устига, менинг олдимга қўйди. Сўнг гапида давом этди:

— Кечқурун Нодир келди. Яккама-якка гаплашдим. Бир маҳал йиғлаб юборди. Йиғлама, ўғлим, йигит бўлсанг бор гапни очиқ айтавер, эгилган бўйинни қилич кесмайди, деганлар. Кейин у армиядан келгандан сўнг Розиқ билан оғайни бўб қолганини, авраб ўз тузоғига илинтирганини, ичкиликка ўргатганини айтди.

Яқинда Розиқ Нодирга бир машина буғдой ўғирлашни таклиф қилган. Ўғлим машина ҳайдашни билмайман, деган. Шунда иккови «қулай фурсат»да шоферлардан энг ювоши ва юраксизроғи Обидни мажбуран кўндиришмоқчи бўлишган.

Сешанба куни кечқурун Розиқ шийпонда ўтирганларни ва Обидни машинаси билан кўрган. Дарҳол Нодирни олиб Қўштутда Обидни пойлаган. Машина яқинлашганда қўл кўтарган. Шофер «Ҳа, кеч қопсизлар, ўтиринглар, олиб кетаман!» деган. Кабинага ўтирган Розиқ Обидга «Ҳозир машинани қўшни қишлоққа ҳайдайсан, одам бор, ғаллани пуллаймиз», деган. Ранги оқариб кетган Обид «Йўқ, бўлмайди», деган. Розиқ дўқ қила бошлаган ва машинани ҳайдашга буйруқ берган. Обид яна кўнмаган, ҳозироқ идорага бориб, раисга айтиб бераман, деган. Розиқ машина рулини тортиб олмоқчи бўлган.

Шу орада иккови ерга тушиб, олишиб кетишган. Қўрқиб кетган Нодир ажратмоқчи бўлиб, Обидни қучоқлаб олган. Шофёр ёрдам сўраб бақирган. Бақирган-у, ўғлимнинг қучоғида жимиб қолган. Нодир уни қўйиб юборган. Обид шилқ этиб ерга йиқилган...

Кейин Розиқ чўнтагидан халтача олиб, атрофга нимадир сепган ва кетдик, деган. Тун ярмигача қир этагида писиб ётишган. Сўнгра иккалови кийимларини тошга бойлаб дарёга оқизиб юборишган. Йўлда Розиқ Нодирга: «Бўлар иш бўлди, укам, буёғини ўзинг тўғрилайсан, мабодо қўлга тушсак келишганимиздек бирга эдик, Розиянинг денрожденниясида эдик, деймиз. Розиянгга тайинлаб қўй. Агар йўқ деса, икковинг ҳам юз кўришмай ўласанлар» — деган. Бола қўрқоқлик қилиб, розилик билдирган.

Оҳ, ўғлим бечора!.. Шу гапларни менга гапириб берди-ю, яна йиғлаб юборди. «Дадажон, бу ҳақда ҳеч кимга оғиз оча кўрманг, менга раҳмингиз келсин, ахир мени қамашади», деб ёлборди... Бу сўзларни эшитдиму, жоним халқумимга тиқилди...

Қўрқоқ! Виждонсиз, Сен менинг ўғлим эмас экансан! Бундай яшаганингдан кўра, яшамаганинг маъқул! Тоғдай гавдангни қара-ю, тариқдай юрагингни қара. Товба, қаерда сен шундай йигит бўлиб етишдинг!.. Ўзимизники қилгунча ота-боболаримизнинг қанчадан-қанча қони тўкилган қадрдон далаларимизда етиштирилаётган ноз-неъматларни Розиқ сингари падаркўшларнинг оёқости қилишига йўл қўймаслигимиз керак, ўғлим. Обиджон аканг ана шу жонажон ер деб, табаррук ризқ-рўз деб, қолаверса сени-мени деб ҳалок бўлди... Буни тушунмасанг, ҳайф сенга! Умримнинг эллик йили шу колхозда ўтди. Ҳар битта оқарган сочим ҳаққи, ҳар тук оппоқ соқолим ҳаққи, сен ростгўй, чин инсон бўлишинг шарт. Сен қўрқма, ўғлим... Ҳукумат ҳақ билан ноҳақни ҳамиша ажратиб келган.

Ишонасизми, ўғлимнинг чеҳраси шу зумда ёришиб кетгандай бўлди. Дадажон, деди-ю, кўзларимга аллақандай ишонч ва ғурур билан боқди. Ўзимни тутолмадим. Йиғлаб юбордим...

ЭРГАШ ОТА ютиниб, жимиб қолди. Қорамтир юзларида ажинлар кўпайиб кетгандай туюлди. У энди мутлақо хотиржам ва нуроний эди.

Тушдан сўнг Розиқни ҳам, Нодирни ҳам районга олиб келдик. Терговда Эргаш отанинг гаплари тасдиқланди. Асосий қотил Розиқ бўлиб чиқди. Бир ойдан сўнг суд бўлди.

...Яқинда Сафартошга йўлим тушиб қолди. Атайлаб Эргаш отани кўргани уйига бордим. Ота бироз қариган, лекин ҳамон бардам ва тетик. У ўғлини — кенжатой, севимли ўғли Нодирни кутмоқда. Дов-дарахтга сероб, салқин, турли-туман гуллар очилиб ётган ҳовлида мен билан хайрлашаркан, ота: «Ўртоқ Пўлатов, ўғлимни кўриш умидим бор. Кўраман ҳам! Мабодо туз-насибам узилиб, қазо қилгудай бўлсам, барибир ҳалол виждон билан ўламан. Чунки ўғлимнинг яхши одам бўлиб қайтишига, мендан кейин изимни босишига ишонаман!» — деди.

Раҳим УМАРИЙ.

Спорт

САФАРДА ДУРАНГ

«Пахтакор» футболчилари навбатдаги ўйинларини Ашхабод шаҳрида маҳаллий «Колхозчи» командаси билан ўтказдилар. Ўйин 1:1 ҳисобида дуранг бўлиб тугади. Тошкентлик футболчилардан тўпни А. Корчёнов киритди. «Пахтакор» ҳамон турнир жадвалида иккинчи ўринни эгаллаб турибди.

Бу турдаги 10 та ўйиннинг 6 таси дуранг бўлиб тугади. Буларнинг 4 тасида эса ҳисоб очилмади. Фақат икки учрашувда йирик ҳисоб қайд этилди. «Звезда» ва «Кузбасс» футболчилари «Спартак» [Нальчик] ва «Кубань» командаларини 3:0 ҳисобида енгишди.

Олмаотанинг «Қайрат» командаси Душанбада «Помир» меҳмони бўлиб бир очко олди. Бу ўйинда ҳисоб очилмади. «Спартак» [Иваново-Франковск]—АСК, «Шинник»—«Терёк», «Рубин»—«Спартак» [Оржоникидзе] ўйинлари ҳам натижасиз тугади. «Нистру»—«Таврия» баҳсида 1:1 ҳисоби қайд этилди. «Даугава» ўз майдонида «Торпедо»дан 1:2 ҳисобида енгилди.

Пешқадам «Нефтчи» Запорожьеда «Металлург» командаси билан учрашиб 1:0 ҳисобида устун келди.

Командаларнинг турнир жадвалидаги аҳволи қуйидагича:

Командалар	Ў.	Т.	О.
«Нефтчи»	13	22—11	20
«Пахтакор»	14	21—9	18
«Қайрат»	12	10—4	16
«Спартак» [И-Ф]	13	12—8	16
«Таврия»	13	23—12	15
«Нистру»	13	18—13	15
«Колхозчи»	13	16—20	15
«Помир»	14	9—13	14
«Металлург»	13	16—11	13
«Шинник»	11	12—11	13
«Звезда»	13	18—17	13
«Торпедо»	12	12—12	13
«Кузбасс»	13	12—12	13
«Терек»	13	10—14	12
АСК	14	12—17	11
«Даугава»	13	17—16	10
«Спартак» [Ор]	11	6—11	9
«Рубин»	13	6—14	9
«Кубань»	13	9—20	7
«Спартак» [Н]	12	7—23	4

«ЯНГИЕР» ҒАЛАБАСИ

Иккинчи лигада пешқадамлик қилаётган «Янгиер» футболчилари навбатдаги учрашувда ҳам ғалабага эришдилар. Улар ўз майдонларида «Зарафшон» командасини қабул қилиб 2:1 ҳисобида устун келишди ва 28 очко билан ҳамон зонада ягона пешқадамлик қилишмоқда.

ШАШКАЧИЛАР ТУРНИРИДА

Санъат саройида энг кучли шашкачилар иштирокида ўтказилаётган турнир давом этмоқда. Навбатдаги 6-турда тошкентлик Озода Аҳмедова киевлик О. Беляева билан бўлган учрашувда узоқ вақтгача устунлик қилди. Лекин у рақибининг комбинациясини пайқамай аввалига бир дона шашкани, сўнг эса учрашувни бой берди. Л. Ильина М. Беловицкаяни, И. Кроон Г. Кузнецовани мағлубиятга учратди. Икки марта жаҳон чемпиони Г. Михайловская дастлабки ютуққа эришди. У А. Мишкинани енгди. 6 турдан кейин Ильина 5 очко билан пешқадамлик қилмоқда. Кроон 4,5 очкога, Аҳмедова, Григорьева Степановалар 4 тадан очкога эга.

Мусобақалар давом этмоқда.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»). Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и областного Совета депутатов трудящихся

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ТЕЛЕФОНЛАР коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142.

Р—02473. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, № 26. Индекс 64633. В.—2576.